

ARKUSZE Z ODPOWIEDZIAMI

Egzamin ósmoklasisty

JĘZYK POLSKI

Projekt okładki: Paweł Kwacz
Redaktor prowadzący: Izabela Kozak
Redakcja językowa: Marlena Dobrowolska
Redakcja graficzna i skład: Danuta Jarzembek
Korekta: Marlena Dobrowolska

Zdjęcia: demotywatory.pl, Muzeum Adama Mickiewicza w Nowogrodku, Roman Osiński, Pixabay, Shutterstock.

© Copyright by Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON Sp. z o.o. & Jolanta Eisner
Gdynia 2022

Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie w całości lub we fragmentach bez zgody wydawcy zabronione.
N8366

Wydawca:
Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON Sp. z o.o.
81-212 Gdynia, ul. Hutnicza 3
tel. centrali 58 679 00 00
e-mail: info@operon.pl
www.operon.pl

ISBN 978-83-8197-372-4

SPIS TREŚCI

ARKUSZE

Arkusz I	9
Arkusz II	29
Arkusz III	47
Arkusz IV	65
Arkusz V	85

KLUCZE ODPOWIEDZI DO ARKUSZY

Klucz odpowiedzi do arkusza I	102
Klucz odpowiedzi do arkusza II	105
Klucz odpowiedzi do arkusza III	109
Klucz odpowiedzi do arkusza IV	113
Klucz odpowiedzi do arkusza V	117

Dodatkowe arkusze do przećwiczenia przed egzaminem ósmoklasisty

Publikacja stanowi zbiór arkuszy z Próbne Egzaminu Ósmoklasisty z lat 2018–2020 wraz z odpowiedziami. Zawiera arkusze prezentowane na egzaminie ogólnopolskim w ramach pierwszej edycji w danym roku szkolnym, a także arkusze z drugiej edycji – wcześniej nieupublicznione.

Niniejszy zbiór arkuszy jest adresowany do uczniów, którzy w przygotowaniach do egzaminu potrzebują wiarygodnych, jakościowych materiałów, precyzyjnie odpowiadających zadaniom z egzaminu państwowego. Publikacja sprawdzi się jako praktyczne wsparcie w nauce również dla tych uczniów, którzy tuż przed egzaminem chcą przećwiczyć swoje umiejętności i potrzebują dodatkowych arkuszy. W przygotowaniach egzaminacyjnych liczy się zarówno opanowanie wiedzy, jak i umiejętność rozwiązywania zadań typu egzaminacyjnego. Prezentowane arkusze pozwalają na sprawdzenie wiadomości wymaganych na egzaminie i na przećwiczenie rozwiązywania zadań obowiązujących na egzaminie ósmoklasisty. W publikacji uwzględniono zmiany w wymaganiach egzaminacyjnych wprowadzone w związku z COVID-19.

Egzamin ósmoklasisty z języka polskiego w roku 2024

Egzamin ósmoklasisty zostanie przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych. W związku z tym zmiany obejmują:

- czas trwania bez zmian: 120 minut;
- za rozwiązanie zadań można uzyskać maksymalnie 45 punktów, w tym:
 - za zadania w części testowej – 25 punktów,
 - za wypracowanie – 20 punktów;
- wybór tematów wypracowania został rozszerzony do dwóch form: rozprawka oraz opowiadanie;
- w temacie nie będzie wskazana lektura obowiązkowa, ale zdający będzie musiał odwołać się do wybranej przez siebie lektury.

Klucz do zdanego egzaminu

W publikacji w prosty sposób wyróżniono treści, które nie znalazły się wśród wymagań na egzaminie ósmoklasisty 2024. Uczeń przygotowujący się do egzaminu może pominąć zadania umieszczone na szarym tle.

EGZAMIN ÓSMOKLASISTY

TWÓJ PIERWSZY OFICJALNY EGZAMIN NA ZAKOŃCZENIE SZKOŁY PODSTAWOWEJ

- obowiązuje wszystkich uczniów
- ma formę pisemną
- nie ma wpływu na ukończenie szkoły
- wynik to punkty zdobyte z danego przedmiotu przeliczone na procenty
- wynik ma znaczenie przy wyborze szkoły średniej

■ TERMIN I PRZEBIEG EGZAMINU

zwykle II połowa maja

Dokładna data jest podawana
1 września na www.cke.gov.pl

język polski

matematyka

język obcy

dotychczas 120 minut

długopis

legitymacja szkolna

dotychczas 100 minut

długopis

linijka

legitymacja szkolna

dotychczas 90 minut

długopis

legitymacja szkolna

Dodatkowy czas na sprawdzenie arkusza

- na każdym przedmiocie masz dodatkowe 5 minut na sprawdzenie poprawności przeniesienia odpowiedzi na kartę odpowiedzi

Zakaz wnoszenia na egzamin

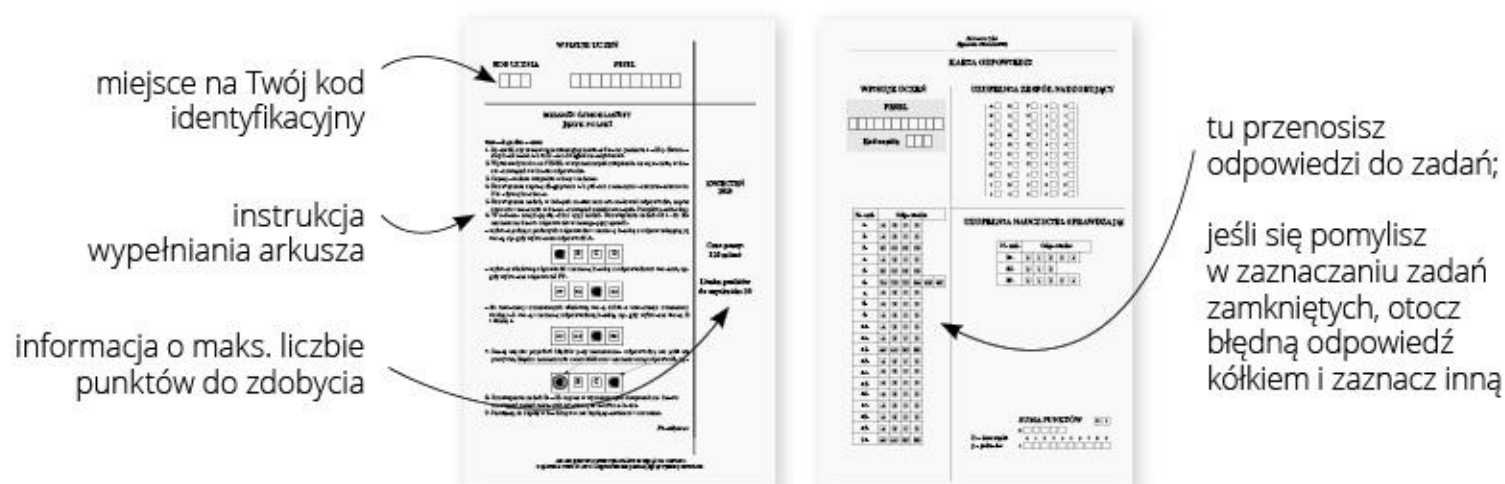
- kalkulatora
- słownika
- odtwarzacza mp3
- smartwatcha
- telefonu

■ ARKUSZ EGZAMINACYJNY – W NIM ROZWIĄZUJESZ ZADANIA

Na egzaminie z każdego przedmiotu otrzymasz do rozwiązywania arkusz egzaminacyjny, a także kartę odpowiedzi. Na niej umieszczasz odpowiedzi do zadań. Arkusz:

- ma wielkość broszury w formacie A4
- może zawierać nawet 20 stron, w tym brudnopis
- jest czarno-biały

■ RODZAJE ZADAŃ W ARKUSZU

Arkusze z każdego przedmiotu będzie zawierać różnorodne zadania. Łączna liczba wszystkich zadań do rozwiązania zależy od przedmiotu.

JĘZYK POLSKI 17–20 zadań	MATEMATYKA 19–23 zadania	JĘZYK OBCY 45–55 zadań
------------------------------------	------------------------------------	----------------------------------

Zadania zamknięte – wybierasz jedną odpowiedź z kilku podanych.

- wielokrotnego wyboru

Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. 2 cm C. 5 cm
B. 4 cm D. 8 cm

- typu prawda-fałsz

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń.
Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe,
albo F – jeśli jest fałszywe.

W utworze przedstawiona jest refleksja na temat natury ludzkiej.	P	F
Z utworu wynika, że ludzie nie mają wpływu na decyzje innych.	P	F

- na dobieranie

Wybierz odpowiedź T lub N i jej uzasadnienie spośród A lub B.

T	Tak,	ponieważ	A.	Każdy z wykładników jest liczbą nieparzystą.
N	Nie,		B.	Wykładnik potęgi 2^6 nie jest podzielny przez 8.
			C.	Wartość tego wyrażenia można zapisać w postaci $8 \cdot 23$.

Zadania otwarte – musisz samodzielnie sformułować wypowiedź, nie masz odpowiedzi do wyboru.

- z luką

Podaj autora i tytuł utworu, z którego pochodzi powyższy fragment.

Autor: _____

Tytuł:

- krótkiej lub rozszerzonej odpowiedzi

Jakie pole ma część paska wskazana na rysunku? Zapisz obliczenia.

A blank coordinate grid for graphing. The horizontal axis (x-axis) is labeled from 0 to 20 in increments of 1. The vertical axis (y-axis) is labeled from 0 to 10 in increments of 1. The grid consists of 20 columns and 10 rows of squares.

Arkusz składa się z 2 części – testowej oraz wypracowania. Zawiera około 20 zadań.

Część testowa

- zadania skupione wokół 2 tekstów – publicystycznego (np. *artykuł*) oraz literackiego (*poezja, proza, dramat*)
- mogą pojawić się też zadania niezwiązane z tekstami
- zawiera zadania zamknięte i otwarte
- każde dobrze rozwiązane zadanie zamknięte to 1 pkt
- za zadanie otwarte krótkiej odpowiedzi możesz dostać od 1 do 4 pkt

Wypracowanie

- tematy i formy wypowiedzi do wyboru
- za wypracowanie możesz dostać aż 20 pkt
- musi ono zawierać co najmniej 200 słów
- musisz się w nim odwołać do lektury obowiązkowej

Pamiętaj! W obu częściach arkusza musisz się wykazać **znajomością lektur obowiązkowych**.

■ EGZAMIN Z JĘZYKA POLSKIEGO – DOBRZE ZAPLANUJ 120 MINUT**Przygotowanie**

- Pamiętaj, że **wiesz i umiesz dużo** – masz za sobą powtórki i wiele rozwiązanych zadań.
- Spokojnie przeczytaj pierwszą stronę arkusza egzaminacyjnego i instrukcje.

Część testowa

- Rozwiązuj zadania po kolei. Jeśli nie umiesz rozwiązać danego zadania, przejdź do następnego. Wrócisz do niego na koniec. Pamiętaj, że **musisz jeszcze napisać wypracowanie!**
- Dokładnie przeczytaj polecenie i wszystkie warunki, jakie musi spełnić odpowiedź.
- Jeśli nie znasz odpowiedzi na zadanie zamknięte – zaznacz najbardziej prawdopodobną.
- Dokładnie czytaj teksty, do których odwołują się zadania.
- W zadaniach otwartych krótkiej odpowiedzi **zwróć uwagę na ilość miejsca na wypowiedź**. Nie rozpisuj się. Odpowiadaj precyzyjnie.

Wypracowanie

- Zanim wybierzesz temat wypracowania, **dokładnie przeanalizuj polecenie**.
- Zwróć uwagę na formę pracy, przypomnij sobie jej konstrukcję i charakterystyczne zwroty.
- Zastanów się, jakie **lektury** poruszają dane zagadnienie i do jakich możesz się odwołać. **Nie streszczaj książki!**
- Pisz prostym językiem i na temat.

Ostatnie minuty

- Sprawdź, czy na karcie odpowiedzi rozwiązania są dobrze zaznaczone.
- Przeczytaj napisane wypracowanie i popraw błędy.

SPRAWDZONE SPOSOBY NA SKUTECZNĄ NAUKĘ

Czy wiesz, że najszybciej zapamiętujesz, jeśli uczysz się aktywnie? Przyswajasz zaledwie 10% tego, co czytasz, ale aż 90% tego, co mówisz i robisz! Podczas nauki matematyki angażuj więc całe ciało.

OBSERWUJ

- analizuj tworzenie wypowiedzi krok po kroku
- czytaj lektury

SŁUCHAJ

- słuchaj wyjaśnień nauczyciela

MÓW

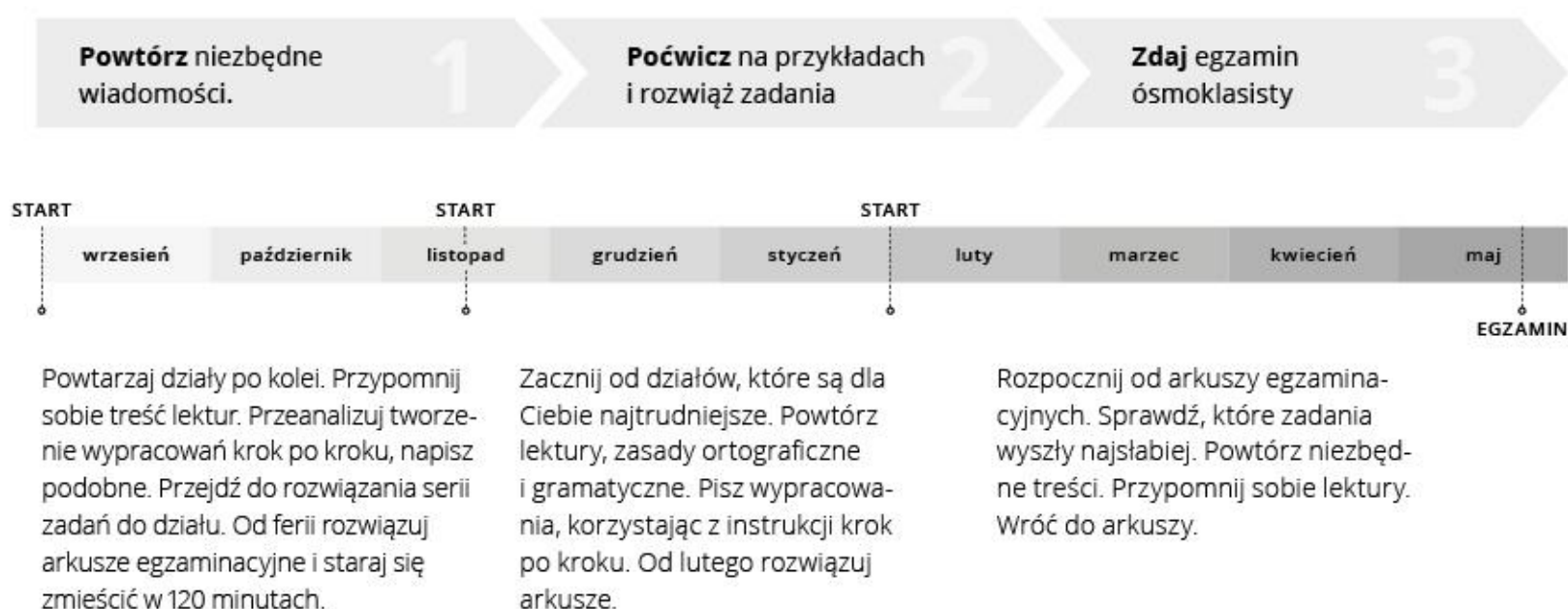
- powtarzaj najważniejsze informacje na głos
- opowiadaj treść lektur komuś lub sobie

NOTUJ

- trenuj pisanie wypracowań
- rób odrębne notatki
- twórz mapy myśli

■ TWÓJ PLAN NAUKI DO EGZAMINU

■ W WOLNEJ CHWILI

ĆWICZ KONCENTRACJĘ I TRENUJ PAMIĘĆ

○ „Zobacz to”, czyli wizualizacja

Usiądź wygodnie. Zamknij oczy. Oddychaj głęboko. Wyobraź sobie siebie na plaży. Zastanów się, jak ona wygląda, jaka jest pogoda i jakie słyszysz dźwięki. Możesz nawet dotknąć piasku! Pozostań z tym obrazem przez chwilę. Powoli otwórz oczy.

○ Policz w myślach od 100 do 1.

Jeśli przyszło Ci to z łatwością, spróbuj policzyć od 100 do 1, ale co 3 liczby: 100, 97, 94 itp.

○ Skojarzenia

Wypisz 5 numerów telefonów swoich znajomych i spróbuj je zapamiętać metodą skojarzeń. Podziel je na części i połącz w myśli z konkretnymi przedmiotami lub faktami, np. 66 – wiek dziadka, 37 – wiek mamy; 15 – numer domu, 007 – James Bond.

○ „W dwuszeregu zbiórka”

Weź kartkę. Napisz na niej 10 dowolnych liter ale tak, by nie tworzyły wyrazu. Zapamiętaj je: przez 2-3 minuty powtarzaj na głos i układaj kolejność w pamięci. Zagnij kartkę, zakrywając napisane litery. Teraz spróbuj je odtworzyć. Odegnij kartkę i sprawdź, czy wszystko się zgadza. Kolejnym razem spróbuj z 20 literami lub kształtami.

WPISUJE UCZEŃ

KOD UCZNIA

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Arkusz I

**OGÓLNOPOLSKI PRÓBNY
EGZAMIN ÓSMOKLASISTY Z OPERONEM**

JĘZYK POLSKI

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera **18 stron** (zadania **1.–20.**) i czy jest dołączona do niego karta odpowiedzi. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Wpisz swój kod oraz PESEL w wyznaczonym miejscu na tej stronie i na karcie odpowiedzi.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
5. Rozwiązania zadań **zamkniętych** (zadania **1.–3., 5.–8., 11.–12., 14.–15.**) zaznacz na karcie odpowiedzi zgodnie z instrukcją zamieszczoną na następnej stronie. Pamiętaj, że w każdym zadaniu poprawna jest **tylko jedna** odpowiedź.
6. Rozwiązania zadań **otwartych** (zadania **4., 9.–10., 13., 16.–20.**) zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach w arkuszu egzaminacyjnym. Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu polecono inaczej. Ewentualne poprawki w odpowiedziach nanoś zgodnie z instrukcją zamieszczoną na następnej stronie.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
8. Na trzeciej stronie arkusza jest zamieszczona lista lektur obowiązkowych.

**LISTOPAD
2018**

**Czas pracy:
120 minut**

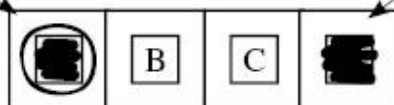
**Liczba punktów
do uzyskania: 50**

Powodzenia!

Zapoznaj się z poniższymi informacjami.

1. Zadania zamknięte – zaznaczanie poprawnych odpowiedzi i pomyłek

Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.

Poprawna odpowieź w zadaniu	Układ odpowiedzi na karcie odpowiezi	Sposób zaznaczenia <u>poprawnej</u> odpowiezi	Sposób zaznaczenia <u>pomyłki</u> i poprawnej odpowiezi																		
C	<table><tr><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>D</td></tr></table>	A	B	C	D	<table><tr><td>A</td><td>B</td><td></td><td>D</td></tr></table>	A	B		D	<table><tr><td></td><td>B</td><td></td><td>D</td></tr></table>		B		D						
A	B	C	D																		
A	B		D																		
	B		D																		
AD	<table><tr><td>AC</td><td>AD</td><td>BC</td><td>BD</td></tr></table>	AC	AD	BC	BD	<table><tr><td>AC</td><td></td><td>BC</td><td>BD</td></tr></table>	AC		BC	BD	<table><tr><td>AC</td><td></td><td>BC</td><td></td></tr></table>	AC		BC							
AC	AD	BC	BD																		
AC		BC	BD																		
AC		BC																			
FP	<table><tr><td>PP</td><td>PF</td><td>FP</td><td>FF</td></tr></table>	PP	PF	FP	FF	<table><tr><td>PP</td><td>PF</td><td></td><td>FF</td></tr></table>	PP	PF		FF	<table><tr><td>PP</td><td></td><td></td><td>FF</td></tr></table>	PP			FF						
PP	PF	FP	FF																		
PP	PF		FF																		
PP			FF																		
A3	<table><tr><td>A1</td><td>A2</td><td>A3</td><td>B1</td><td>B2</td><td>B3</td></tr></table>	A1	A2	A3	B1	B2	B3	<table><tr><td>A1</td><td>A2</td><td></td><td>B1</td><td>B2</td><td>B3</td></tr></table>	A1	A2		B1	B2	B3	<table><tr><td>A1</td><td>A2</td><td></td><td>B1</td><td></td><td>B3</td></tr></table>	A1	A2		B1		B3
A1	A2	A3	B1	B2	B3																
A1	A2		B1	B2	B3																
A1	A2		B1		B3																

2. Zadania otwarte – zapisywanie poprawnych odpowiedzi i zaznaczanie pomyłek

Jeśli popełnisz błąd w odpowiedzi do zadania otwartego, przekreśl pomyłkę i zapisz poprawną odpowiedź:

– nad niepoprawnym fragmentem

istotna
Dlaczego podróż w czasie była dla Pana tak ważna?

– lub obok niego

Dlaczego podróż w czasie była dla Pana tak ważna? *istotna*

Lista lektur obowiązkowych

Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*

Aleksander Fredro, *Zemsta*

Jan Kochanowski, wybór fraszek i trenów, w tym tren VII i VIII

Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*

Ignacy Krasicki, *Żona modna*

Adam Mickiewicz, *Reduta Orzona*, *Śmierć Pułkownika*, *Świtezianka*, *Dziady* część II, *Pan Tadeusz* (całość)

Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Księżę*

Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis*, *Latarnik*

Juliusz Słowacki, *Balladyna*

wiersze wybranych poetów

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 1.–11.

Herbert George Wells
Wehikuł czasu

Machina była więc gotowa dopiero dziś rano. Dopiero więc dzisiaj o dziesiątej pierwszy wehikuł czasu rozpoczął swą czynność. Obejrzałem go po raz ostatni [...] i zasiadłem na siodełku. [...] Jedną ręką ująłem dźwignię wprawiającą przyrząd w ruch, drugą ręką zaś hamulec. Naciśnąłem pierwszą dźwignię i niemal natychmiast – hamulec. W tejże chwili doznałem takiego wrażenia, jak gdybym się wywracał [...].

Rozejrzałem się dokoła; zobaczyłem tę samą co przedtem pracownię. Cóż więc się stało? Przez chwilę podejrzewałem, że ludzka mnie własne zmysły. Później spojrzałem na zegarek. Przed chwilą była może minuta po dziesiątej; teraz już prawie po wpół do czwartej!

Odetchnąłem, zacisnąłem zęby, ująłem oburącz dźwignię ruchową i szybko ruszyłem. Laboratorium ogarniał coraz głębszy mrok. [...] Przesunąłem dźwignię do ostatniej podziałki: zapadła noc, jakby ktoś zgasił lampę. Upłynęła chwila, a po nocy znowu nagle zaczął się dzień. Mrok stopniowo wypełniał pracownię. I przemknęła następna czarna noc, później znowu dzień, znowu noc i dzień, i tak dalej, w coraz to mniejszych odstępach czasu. [...] Nie wiem, czy zdołałem wyrazić należycie szczególne wrażenia z podróży w czasie, wrażenia bardzo nieprzyjemne. Czulem się jak człowiek wyrzucony z procy i spadający głową w dół. [...] Niewyraźny, mroczny obraz laboratorium niknął mi z oczu i na powrót widziałem słońce, które biegło szybko po sklepieniu niebios, przeskakiwało je w ciągu minuty, a każda minuta oznaczała dzień. Zdawało mi się, że laboratorium gdzieś już przepadło, a ja dostałem się na otwartą przestrzeń. Odnosiłem wrażenie, że wznoszę się po stopniach w górę, ale poruszałem się zbyt szybko, bym mógł zdać sobie sprawę z jakiegokolwiek ruchu wokół mnie. [...] Zmieniające się kolejno ciemności i światła były niezmiernie uciążliwe dla oczu. W chwilach ciemności widziałem księżyc mknący szybko od pierwszej kwadry do pełni i spostrzegałem słabe migotanie gwiazd krążących po niebie. Teraz, przy ciągle wzrastającej szybkości, drgania nocy i dnia zlały się w jednostajną szarość: sklepienie nieba miało kolor błękitu o cudnej głębokości, oświetlonego wspaniale poranną jakby zorzą. Żarzące się słońce wyglądało jak ognista smuga, jeden łuk świetlany w przestrzeni, a księżyc zmienił się we wstęgę falującego światła. Nie widziałem już gwiazd; widziałem tylko tu i ówdzie wirujące jasne koła na błękitcie.

Krajobraz był mglisty i niejasny. Znajdowałem się ciągle jeszcze na stoku wzgórza, na którym stoi obecnie nasz dom; przede mną wznosił się szary, ciemny szczyt. Widziałem drzewa wyrastające i znikające jak opary, to zielone, to szare; rosły, puszczały konary i rozpadały się. Widziałem wyrastające olbrzymie budowle, piękne, lecz jakby za mgłą i znikające jak we śnie. [...] Małe wskazówki na tarczach zegarowych, które pokazywały szybkość lotu, krążyły coraz szybciej i szybciej. [...]

Co za dziwny rozwój ludzkości! Jakiż niesłychany postęp w naszej, ledwie zapoczątkowanej, cywilizacji może się z czasem dokonać – myślałem [...]. Widziałem, jak wyrasta dokoła mnie ogromna i wspaniała architektura, dająca nieskończenie wyższe wrażenie potęgi niż wszystkie budowle naszych czasów, a jednak na pozór budowane z blasku tylko i mgły. Widziałem, jak na pochyłości wzgórza rozkrzewia się o wiele bogatsza zieloność, nic z bujności swej nie tracąc w zimowej porze. Ziemia wydawała mi się piękniejsza nawet poprzez tę jakby mgłę oszołomienia. Zapragnąłem wreszcie zatrzymać się.

Herbert George Wells, *Wehikuł czasu*, przeł. Feliks Wermiński, Poznań 1996.

Zadanie 1. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Wehikuł czasu jest powieścią fantastycznonaukową.	P	F
W powieści Herberta George’a Wellsa została zastosowana narracja pierwszoosobowa, a narrator jest uczestnikiem opisywanych wydarzeń.	P	F

Zadanie 2. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na podstawie fragmentu powieści można wnioskować, że bohater w najmniejszym stopniu odczuwa

- A. obawę.
- B. ciekawość.
- C. poruszenie.
- D. zmartwienie.

Zadanie 3. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Opisana we fragmencie podróż w czasie odbywa się w jednostajnym tempie.	P	F
Jednym ze znaków przyspieszonego upływu czasu jest obserwowany przez bohatera ruch ciał niebieskich.	P	F

Zadanie 4. (0–2)

Wyobraź sobie, że możesz przeprowadzić wywiad z bohaterem *Wehikułu czasu*. Opierając się na przywołanym fragmencie, sformułuj i zapisz trzy pytania, które chciałbyś/chciałabyś zadać podróżnikowi w czasie.

Pytanie 1.:

.....

Pytanie 2.:

.....

Pytanie 3.:

.....

Zadanie 5. (0–1)

Osoby, które mają pytania dotyczące poprawności i użycia języka, mogą skorzystać z pomocy ekspertów z internetowych poradni językowych. Poniżej przedstawiono zapytanie internauty dotyczące różnicy między frazeologizmem a idiomem i odpowiedź udzieloną na nie przez językoznawcę.

tylko w Poradni językowej

Lista odpowiedzi

dialektologia

edycja tekstu

etymologia

frazeologia

inne

interpunkcja

nazwy własne

odmiana

opracowanie tekstu

pisownia

pragmatyka

różne

skrót i skrótowiec

składnia

słownictwo

słotwórstwo

31.05.2017

Witaj Zagrasz ze mną?

S W P Y

Dzień dobry.

Czym zasadniczo różni się idiom od frazeologizmu?

Pozdrawiam.

Frazeologizm jest terminem nadrzędnym wobec idiomu.

Istnieje wiele teorii frazeologii. Według jednej z nich (autorstwa S. Skorupki) związki frazeologiczne można podzielić na luźne, łączliwe oraz stałe. Idiomy utożsamia się ze stałymi związkami frazeologicznymi, czyli takimi utrwalonymi połączeniami przynajmniej dwóch wyrazów, których znaczenie nie wynika z poszczególnych składników. Przykładowo, zwrotu *rzucić rękawicę* nie sposób zrozumieć, gdybyśmy chcieli wyprowadzić jego znaczenie z poszczególnych wyrazów. Powinno się rozpatrywać idiomy, biorąc pod uwagę jedynie pewien utrwalony w naszym systemie językowym przenośny sens połączenia wyrazów, których zazwyczaj nie można wymieniać na inne. Zasadniczą różnicą jest więc zakres owych pojęć. Idiomy to podkategoria frazeologizmów – związki frazeologiczne stałe. Znacznie łatwiej byłoby wskazać różnice między poszczególnymi rodzajami połączeń wyrazowych. Tak też idiomy wyróżnia sens przenośny całego połączenia bez wyróżniania poszczególnych składników. Z kolei w związkach luźnych i łączliwych mamy większą swobodę wymiany składników danych zwrotów, ich znaczenie zależy więc od poszczególnych wyrazów.

Newsletter

Chcesz otrzymywać nowości Poradni Językowej PWN? Zapisz się na bezpłatny newsletter. W prezencie otrzymasz bezpłatny e-book.

<https://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/Idiom-a-frazeologizm;17811.html> (data dostępu: 6.06.2018).

Odpowiedz na pytanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie 1., 2. albo 3.

Czy sformułowanie *wehikuł czasu* – zgodnie z udzieloną poradą językoznawcy – jest idiomem?

A.	Tak,	ponieważ	1.	jest to tylko tytuł utworu.
			2.	ma stałe znaczenie: „urządzenie przenoszące ludzi w przeszłość lub przyszłość”.
B.	Nie,		3.	oba wyrazy wchodzą w inne związki wyrazowe.

Zadanie 6. (0–2)

a) Do podanych sformułowań A–B dobierz ich znaczenie wybrane spośród 1.–3.

A. jest na czasie	1.	zniszczony działaniem upływającego czasu
	2.	coś się nie opłaca, szkoda zachodu
B. nadgryziony zębem czasu	3.	zorientowany w tym, co nowe, bieżące

A.

B.

b) Rozstrzygnij, czy w poniższych zdaniach poprawnie użyto frazeologizmów. Wybierz T, jeśli frazeologizm został użyty poprawnie, albo N – jeśli nie.

Moja babcia idzie z duchem czasu – często korzysta z internetu.	T	N
Współczesna młodzież jest bardzo odcytana, czyta od czasu do czasu bestsellery.	T	N

Zadanie 7. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Wyraz <i>wehikuł</i> piszemy przez „h”, ponieważ pochodzi z obcego języka.	P	F
Wyraz <i>podróż</i> piszemy przez „ó”, ponieważ wymienia się na <i>po drodze</i> .	P	F

Zadanie 8. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

W zdaniu *Widziałem, jak na pochyłości wzgórza rozkrzewia się o wiele bogatsza zieloność, nic z bujności swej nie tracąc w zimowej porze* wyraz *zieloność* jest A/B użytym jako C/D.

A. przymiotnikiem

C. cecha tego, co jest zielone.

B. rzeczownikiem

D. synonim zieleni.

Zadanie 9. (0–3)

Zredaguj zaproszenie na spotkanie z kosmonautą. Użyj dwóch argumentów, za pomocą których zachęcisz koleżanki i kolegów do uczestnictwa w spotkaniu. Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 10. (0–2)

Uzupełnij poniższe zdania w taki sposób, aby treść zawierała prawdziwe informacje.

Bohater *Opowieści wigilijnej* Ebenezer Scrooge odbywa podróż w czasie i przestrzeni w noc wigilijną w towarzystwie trzech duchów, które ukazują mu przeszłość, teraźniejszość i przyszłość.

Podróżując w przeszłość, odwiedza trzy miejsca: ,
..... ,
pod przewodnictwem

Spotkanie z duchami uświadamia bohaterowi
.....
.....

Zadanie 11. (0–1)

W którym utworze występuje temat podróży? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

A. *Zemsta* B. *Reduta Ordona* C. *Latarnik* D. II część *Dziadów*

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 12.–16.

Yi-Fu Tuan

Przestrzeń i miejsce

„Przestrzeń” i „miejsce” są to słowa zwykle określające powszechne doświadczenie. Żyjemy w przestrzeni. Na tej działce nie ma dość przestrzeni na jeden jeszcze budynek. Wielkie równiny wyglądają jak bezkresna przestrzeń. Miejsce to bezpieczeństwo, przestrzeń to wolność: przywiązani jesteśmy do pierwszego i tęsknimy za drugą. Nie ma lepszego miejsca niż dom. Co to jest nasz dom? To jest dom rodzinny, stare sąsiedztwo, miasto rodzinne, własny kraj. Geografowie badają miejsca. Planiści chcieliby wywołać „poczucie miejsca”. Tak się zwykle mówi. Przestrzeń i miejsce są zasadniczymi składnikami naszego świata; uważamy je za oczywiste. Kiedy jednak zaczniemy się nad nimi zastanawiać, dostrzeżemy może niespodziewane znaczenia i pojawią się pytania, o których nie myśleliśmy przedtem. [...]

„Przestrzeń” jest bardziej abstrakcyjna¹ niż „miejsce”. To, co na początku jest przestrzenią, staje się miejscem w miarę poznawania i nadawania wartości. Architekci mówią o przestrzennych walorach miejsca, mogą jednak równie dobrze mówić o lokalnych (sytuacyjnych) walorach przestrzeni. Dla definicji pojęcia „przestrzeń” i „miejsce” potrzebują siebie nawzajem. Bezpieczeństwo i stabilność miejsca zwraca naszą uwagę na otwartość, wielkość i grozę przestrzeni – i na odwrót. [...]

Miejsca istnieją w rozmaitej skali. Na jednym jej krańcu znajduje się ulubiony fotel, na przeciwnym cała ziemia. Ważnym typem miejsca pośrodku tej skali są rodzinne strony. Jest to region (miasto czy wiejska okolica) dość duży, by zaspokoić życiowe potrzeby człowieka. Przywiązanie do rodzinnych stron może być bardzo silne. Jakiego rodzaju jest to uczucie? Z jakich powstaje doświadczeń i w jakich warunkach?

Prawie wszędzie grupy ludzkie przejawiają skłonność do traktowania rodzinnych stron jako centrum świata. Ludzie, którzy wierzą, że sami znajdują się w środku, wierzą również, co za tym idzie, w wyjątkowe wartości takiego miejsca. W różnych częściach świata poczucie centralności jest wyrażone poprzez geometryczną koncepcję przestrzeni, zorientowanej wobec czterech stron świata. Dom stanowi centrum astronomiczne określonego systemu przestrzennego. Przez dom przechodzi oś pionowa łącząca niebo ze światem podziemnym. Wydaje się, że gwiazdy poruszają się wokół naszego miejsca zamieszkania; dom jest ogniskiem kosmicznej struktury. Taka koncepcja miejsca

powinna nadawać mu najwyższą wartość: trudno sobie wyobrazić, że można taki dom opuścić. Jeśli nastąpiłoby zniszczenie takiego domu, można słusznie przypuszczać, że ludzie straciliby poczucie wszelkiego sensu; ruina ich domu oznaczałaby ruinę ich kosmosu. A jednak nie musi tak być. Istoty ludzkie mają ogromną siłę trwania. Koncepcje kosmiczne mogą być dostosowywane do zmieniających się okoliczności. Jeśli jedno „centrum wszechświata” ulega destrukcji, można zbudować nowe tuż obok albo w całkiem innej okolicy i wtedy to ona właśnie stanie się „środkiem świata”.

Yi-Fu Tuan, *Przestrzeń i miejsce*, PIW, Warszawa 1987, s. 13, 16, 189–190.

¹ Abstrakcyjny – niemający związku z rzeczywistością lub słabo z nią związany.

Zadanie 12. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Zgodnie z tekstem Yi-Fu Tuana wyrazy <i>miejsce</i> i <i>przestrzeń</i> znaczą to samo.	P	F
Yi-Fu Tuan traktuje <i>miejsce</i> w sposób metaforyczny, zgodnie z którym nie jest ono jedynie fizyczną przestrzenią na ziemi.	P	F

Zadanie 13. (0–1)

Wyjaśnij, jak rozumiesz stwierdzenia *Miejsca istnieją w rozmaitej skali. Na jednym jej krańcu znajduje się ulubiony hotel, na przeciwnym cała ziemia.*

.....

.....

.....

.....

Zadanie 14. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Zdanie *A jednak nie musi tak być* zapowiada wprowadzenie

A. tezy. B. argumentu. C. przykładu. D. kontrargumentu.

Zadanie 15. (0–2)

a) Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W stwierdzeniu „*Przestrzeń jest bardziej abstrakcyjna niż „miejsce”* wyraz *abstrakcyjna* można zastąpić słowem

A. pozorna.
B. nierealna.
C. rzeczywista.
D. dwuznaczna.

b) Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Słowo *abstrakcyjny* użyte w tekście jest określeniem A/B i C/D.

A. potocznym C. służy ożywieniu stylu wypowiedzi
B. naukowym D. świadczy o erudycji autora

Zadanie 16. (0–2)

a) Wyjaśnij zasadę pisowni cząstki „-by” w wyrazach podkreślonych w zdaniu: *Jeśli nastąpiło-
by zniszczenie takiego domu, można słusznie przypuszczać, że ludzie straciliby poczucie wszelkiego sensu; ruina ich domu oznaczałaby ruinę ich kosmosu.*

.....

.....

b) Sformułuj zdanie, w którym użyjesz dwóch czasowników z cząstką „-by” w takiej funkcji, jak w podpunkcie a).

.....

.....

Zadanie 17. (0–3)

Przeczytaj poniższy fragment.

Śród takich pól przed laty, nad brzegiem ruczaju¹,
Na pagórku niewielkim, we brzozowym gaju,
Stał dwór szlachecki, z drzewa, lecz podmurowany;
Świeciły się z daleka pobielane ściany,
Tem bielsze, że odbite od ciemnej zieleni
Topoli, co go bronią od wiatrów jesieni.
Dom mieszkalny niewielki, lecz zewsząd chędogi²,
I stodołę miał wielką, i przy niej trzy stogi
Użątku³, co pod strzechą zmieścić się nie może;
Widać, że okolica obfita we zboże,
I widać z liczby kopiec⁴, co wzdłuż i wszerz smugów⁵
Świecą gęsto jak gwiazdy, widać z liczby pługów
Orzących wcześniej łany ogromne ugoru⁶,
Czarnoziemne, zapewne należne do dworu,
Uprawne dobrze na kształt ogrodowych grządek:
Że w tym domu dostatek mieszka i porządek.
Brama na wciąż⁷ otwarta przechodniom ogłasza,
Że gościnna i wszystkich w gościnę zaprasza.

¹ Ruczaj (poet.) – potok, strumień.

² Chędogi (dawn.) – schludny.

³ Ujątek – zebrane plony, żęte zboże.

⁴ Kopica (dawn.) – kopa siana lub zboża.

⁵ Smugi – tu: odrębne pasma poszczególnych pól.

⁶ Ugór – pole nieuprawiane przez dłuższy czas.

⁷ Na wciąż (reg.) – na oścież.

a) Podaj imię i nazwisko autora oraz tytuł utworu, z którego pochodzi przytoczony fragment.

.....

.....

b) Kto był właścicielem dworku, o którym mowa w powyższym fragmencie?

.....

c) Na podstawie fragmentu i znajomości całego utworu wyjaśnij, czego symbolem jest opisany dworek.

.....

.....

Zadanie 18. (0–2)

Melchior Wańkowicz

Domeczek

Miał cztery poziomy. Wysoka suterena mieściła pomieszczenia gospodarcze. Na parterze znajdowała się biblioteka, jadalnia, salon i hall. Pierwsze piętro to królestwo rodziców. Tu były ich sypialnie oraz gabinet ojca. Na drugim piętrze królowały córki pisarza. Dom był bardzo nowoczesny, na każdym piętrze była ciepła i zimna woda, a wszystkie poziomy łączyła niewielka winda biegnąca z kuchni, umożliwiającą szybki transport potraw na dowolny poziom. Pomieszczenia były zaprojektowane przez różnych artystów. Pokój dziecięcy projektowała Lorentowiczówna. Pomieszczenie to było bardzo jasne. Były tam dwa ogromne okna, a artystka nadała mu wygląd altany. Pastelowe kolory ścian i mebelków przypadły do gustu małym lokatorom. Każde pomieszczenie w tym domu miało określony klimat. Atmosferę poszczególnych pomieszczeń tworzył nie tyle wystrój, co rodzinny rytm życia. O poważnych sprawach rodzice rozmawiali w bibliotece. Sypialnia mamy kojarzyła się przede wszystkim z ciepłymi, niedzielnymi porankami, kiedy dzieci przybiegały, by jeszcze na chwilę przytulić się do mamy w łóżku. Było to miejsce bezpieczne, stanowiące uczuciowe serce domu. Tu przychodzili domownicy w chorobie. Nawet zwierzęta czuły nastrój tego miejsca – tu swoje potomstwo przyniosła kotka Malwinka.

Melchior Wańkowicz, *Szczenięce lata. Ziele na kraterze. Ojciec i Córki – korespondencja*, Warszawa 2009.

Czy opis miejsca zamieszkania przedstawiony we fragmencie *Ziele na kraterze* Melchiora Wańkowicza można nazwać, zgodnie z tekstem Yi-Fu Tuana, *centrum wszechświata*? Uzasadnij swoją odpowiedź, odwołując się do obu tekstów.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

KARTA ODPOWIEDZI

WYPEŁNIA UCZEŃ

Kod ucznia

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nr zad.	Odpowiedzi			
1.	PP	PF	FP	FF
2.	A	B	C	D
3.	PP	PF	FP	FF
4.	Ocena egzaminator			
5.	A1	A2	A3	B1 B2 B3
6.a)	A1	A2	A3	B1 B2 B3
6.b)	TT	TN	NT	NN
7.	PP	PF	FP	FF
8.	AC	AD	BC	BD
9.	Ocena egzaminator			
10.	Ocena egzaminator			
11.	A	B	C	D
12.	PP	PF	FP	FF
13.	Ocena egzaminator			
14.	A	B	C	D
15.a)	A	B	C	D
15.b)	AC	AD	BC	BD
16.	Ocena egzaminator			
17.	Ocena egzaminator			
18.	Ocena egzaminator			
19.	Ocena egzaminator			
20.	Ocena egzaminator			

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

Uprawnienia ucznia do:

- dostosowania zasad oceniania ☐
- nieprzenoszenia odpowiedzi na kartę ☐

WYPEŁNIA EGZAMINATOR

Nr zad.	Punkty				
	NP	0	1	2	3
4.	☐	☐	☐	☐	
9.	☐	☐	☐	☐	☐
10.	☐	☐	☐	☐	
13.	☐	☐	☐		
16.	☐	☐	☐	☐	
17.	☐	☐	☐	☐	☐
18.	☐	☐	☐	☐	
19.	☐	☐	☐	☐	

Temat	1	2
-------	---	---

Zadanie 20.

Punkty	NP	0	1	2	3	4	5
Realizacja tematu wypowiedzi	☐	☐	☐	☐			
Elementy twórcze/ Elementy retoryczne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kompetencje literackie i kulturowe	☐	☐	☐	☐			
Kompozycja tekstu	☐	☐	☐	☐			
Styl	☐	☐	☐	☐			
Język	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Ortografia	☐	☐	☐	☐			
Interpunkcja	☐	☐	☐				

This image shows a full page of a worksheet designed for handwriting practice. It consists of numerous horizontal dashed lines spaced evenly across the page, providing a guide for letter height and placement. The background is plain white, and there are no other markings or text present.

[illegible]

KARTA ODPOWIEDZI

WYPEŁNIA UCZEŃ

Kod ucznia

--	--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nr zad.	Odpowiedzi			
1.	A	B	C	D
2.	PP	PF	FP	FF
3.	Ocena egzaminator			
4.	A	B	C	D
5.	A	B	C	D
6.	A	B	C	D
7.	AC	AD	BC	BD
8.	Ocena egzaminator			
9.	Ocena egzaminator			
10.	PP	PF	FP	FF
11.	A	B	C	D
12.	A	B	C	D
13.	Ocena egzaminator			
14.	AC	AD	BC	BD
15.	Ocena egzaminator			
16.	A	B	C	D
17.	PP	PF	FP	FF
18.	A	B	C	D
19.	Ocena egzaminator			
20.	Ocena egzaminator			
21.	A	B	C	D
22.	Ocena egzaminator			
23.	A	B	C	D

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

Uprawnienia ucznia do:

dostosowania zasad oceniania ☐

nieprzenoszenia odpowiedzi na kartę ☐

WYPEŁNIA EGZAMINATOR

Nr zad.	Punkty				
	NP	0	1	2	3
3.	☐	☐	☐	☐	
8.	☐	☐	☐	☐	☐
9.	☐	☐	☐	☐	
13.	☐	☐	☐	☐	
15.	☐	☐	☐		
19.	☐	☐	☐		
20.	☐	☐	☐	☐	☐
22.	☐	☐	☐		

Temat	1	2

Zadanie 24.

Punkty	NP	0	1	2	3	4	5
Realizacja tematu wypowiedzi	☐	☐	☐	☐			
Elementy twórcze/ Elementy retoryczne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kompetencje literackie i kulturowe	☐	☐	☐	☐			
Kompozycja tekstu	☐	☐	☐	☐			
Styl	☐	☐	☐	☐			
Język	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Ortografia	☐	☐	☐	☐			
Interpunkcja	☐	☐	☐				

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

KARTA ODPOWIEDZI

WYPEŁNIA UCZEŃ

Kod ucznia

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nr zad.	Odpowiedzi			
1.	AC	AD	BC	BD
2.	A1	A2	A3	A4
	B1	B2	B3	B4
	C1	C2	C3	C4
	D1	D2	D3	D4
3.	PP	PF	FP	FF
4.	A	B	C	D
5.	Ocenia egzaminator			
6.	A	B	C	D
7.	AC	AD	BC	BD
8.	Ocenia egzaminator			
9.	A	B	C	D
10.	Ocenia egzaminator			
11.	A	B	C	D
12.	A	B	C	D
13.	AC	AD	BC	BD
14.	Ocenia egzaminator			
15. a	A	B	C	D
15. b	Ocenia egzaminator			
16.	Ocenia egzaminator			
17.	PP	PF	FP	FF
18.	A	B	C	D
19.	Ocenia egzaminator			
20.	Ocenia egzaminator			
21.	Ocenia egzaminator			
22.	Ocenia egzaminator			
23.	A	B	C	D

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

Uprawnienia ucznia do:

dostosowania zasad oceniania ☐

nieprzenoszenia odpowiedzi na kartę ☐

WYPEŁNIA EGZAMINATOR

Nr zad.	Punkty				
	NP	0	1	2	3
5.	☐	☐	☐	☐	
8.	☐	☐	☐		
10.	☐	☐	☐	☐	
14.	☐	☐	☐		
15. b	☐	☐	☐		
16.	☐	☐	☐		
19.	☐	☐	☐		
20.	☐	☐	☐	☐	
21.	☐	☐	☐	☐	☐
22.	☐	☐	☐	☐	

Temat	1	2
-------	---	---

Zadanie 24.

Punkty	NP	0	1	2	3	4	5
Realizacja tematu wypowiedzi	☐	☐	☐	☐			
Elementy twórcze/ Elementy retoryczne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kompetencje literackie i kulturowe	☐	☐	☐	☐			
Kompozycja tekstu	☐	☐	☐	☐			
Styl	☐	☐	☐	☐			
Język	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Ortografia	☐	☐	☐	☐			
Interpunkcja	☐	☐	☐				

This image shows a full page of a handwriting practice worksheet. It consists of multiple rows of horizontal dashed lines spaced evenly down the page, providing a guide for letter height and placement. The background is plain white, and there are no other markings or text present.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

KARTA ODPOWIEDZI

WYPEŁNIA UCZEŃ

Kod ucznia

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nr zad.	Odpowiedzi			
1.	Ocena egzaminator			
2.	A	B	C	D
3.	PP	PF	FP	FF
4.	A	B	C	D
5.	A	B	C	D
6.	Ocena egzaminator			
7.	A	B	C	D
8.	Ocena egzaminator			
9.	Ocena egzaminator			
10.	PP	PF	FP	FF
11.	A	B	C	D
12.	Ocena egzaminator			
13.	Ocena egzaminator			
14.	Ocena egzaminator			
15.	PP	PF	FP	FF
16.	A	B	C	D
17.	PP	PF	FP	FF
18.1.	A	B	C	D
18.2.	Ocena egzaminator			
19.	A	B	C	D
20.	A	B	C	D
21.	Ocena egzaminator			
22.	Ocena egzaminator			

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

Uprawnienia ucznia do:

- dostosowania zasad oceniania ☐
- nieprzenoszenia odpowiedzi na kartę ☐

WYPEŁNIA EGZAMINATOR

Nr zad.	Punkty				
	NP	0	1	2	3
1.	☐	☐	☐		
6.	☐	☐	☐	☐	
8.	☐	☐	☐	☐	
9.	☐	☐	☐		
12.	☐	☐	☐	☐	
13.	☐	☐	☐	☐	☐
14.	☐	☐	☐	☐	
18.2.	☐	☐	☐		
21.	☐	☐	☐	☐	☐

Temat	1	2
-------	---	---

Zadanie 22.

Punkty	NP	0	1	2	3	4	5
Realizacja tematu wypowiedzi	☐	☐	☐	☐			
Elementy twórcze/ Elementy retoryczne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kompetencje literackie i kulturowe	☐	☐	☐	☐			
Kompozycja tekstu	☐	☐	☐	☐			
Styl	☐	☐	☐	☐			
Język	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Ortografia	☐	☐	☐	☐			
Interpunkcja	☐	☐	☐				

[illegible]

[illegible]

This image shows a full page of a handwriting practice worksheet. It consists of approximately 20 horizontal rows. Each row is defined by two parallel dashed lines, creating a series of uniform gaps for letter height. The lines are evenly spaced across the entire page, providing a guide for consistent letter formation. There is no text or other markings on the page.

[illegible]

KARTA ODPOWIEDZI

WYPEŁNIA UCZEŃ

Kod ucznia

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nr zad.	Odpowiedzi			
1.	A	B	C	D
2.	A	B	C	D
3.	A	B	C	D
4.	AC	AD	BC	BD
5.	Ocena egzaminator			
6.	PP	PF	FP	FF
7.	Ocena egzaminator			
8.	Ocena egzaminator			
9.1.	Ocena egzaminator			
9.2.	AC	AD	BC	BD
10.	PP	PF	FP	FF
11.	A	B	C	D
12.	Ocena egzaminator			
13.1.	A	B	C	D
13.2.	AC	AD	BC	BD
13.3.	Ocena egzaminator			
14.1.	A	B	C	D
14.2.	Ocena egzaminator			
15.	Ocena egzaminator			
16.	Ocena egzaminator			

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

Uprawnienia ucznia do:

- dostosowania zasad oceniania ☐
- nieprzenoszenia odpowiedzi na kartę ☐

WYPEŁNIA EGZAMINATOR

Nr zad.	Punkty				
	NP	0	1	2	3
5.	☐	☐	☐	☐	
7.	☐	☐	☐	☐	
8.	☐	☐	☐	☐	
9.1.	☐	☐	☐		
12.	☐	☐	☐	☐	
13.3.	☐	☐	☐		
14.2.	☐	☐	☐		
15.	☐	☐	☐	☐	☐

Temat	1	2
-------	---	---

Zadanie 16.

Punkty	NP	0	1	2	3	4	5
Realizacja tematu wypowiedzi	☐	☐	☐	☐			
Elementy twórcze/ Elementy retoryczne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kompetencje literackie i kulturowe	☐	☐	☐	☐			
Kompozycja tekstu	☐	☐	☐	☐			
Styl	☐	☐	☐	☐			
Język	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Ortografia	☐	☐	☐	☐			
Interpunkcja	☐	☐	☐				

Zadanie 19. (0–2)

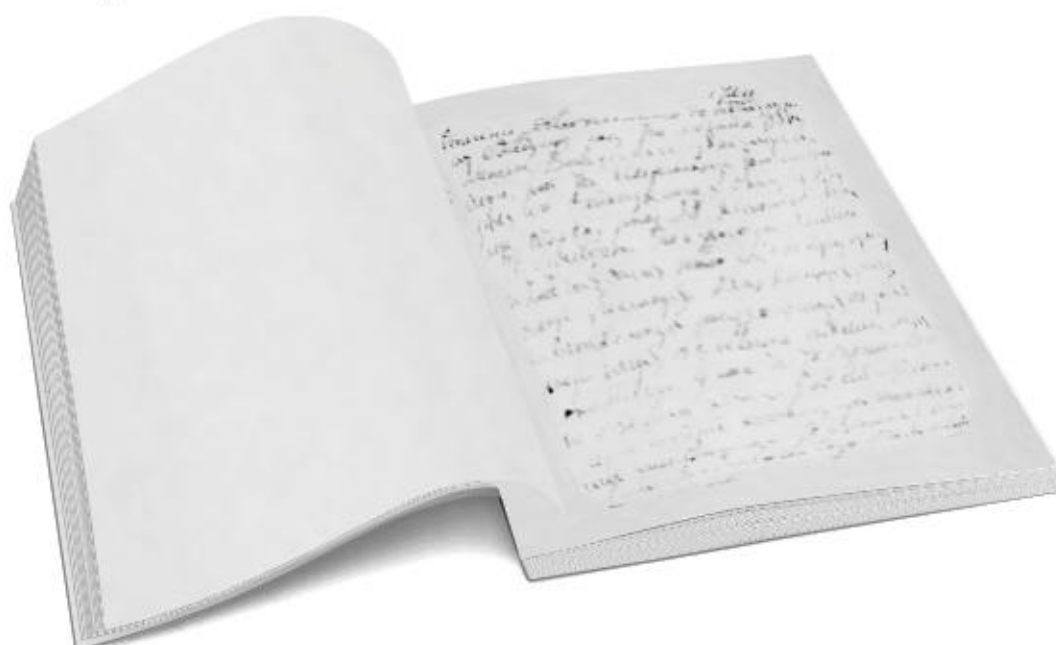
Razem z całą klasą przygotowujecie się do wycieczki do Nowogródka, gdzie znajduje się dworek Mickiewicza, w którym poeta spędził młodość. Obecnie znajduje się tam Muzeum Adama Mickiewicza. Które z poniższych źródeł wykorzystasz, aby przygotować folder dotyczący historii tego miejsca? Wybierz źródło spośród 1.–3., a następnie uzasadnij swój wybór dwoma argumentami.

Źródło 1.

http://mickiewicz-museum.narod.ru/historia_pol.html (data dostępu: 6.06.2018).

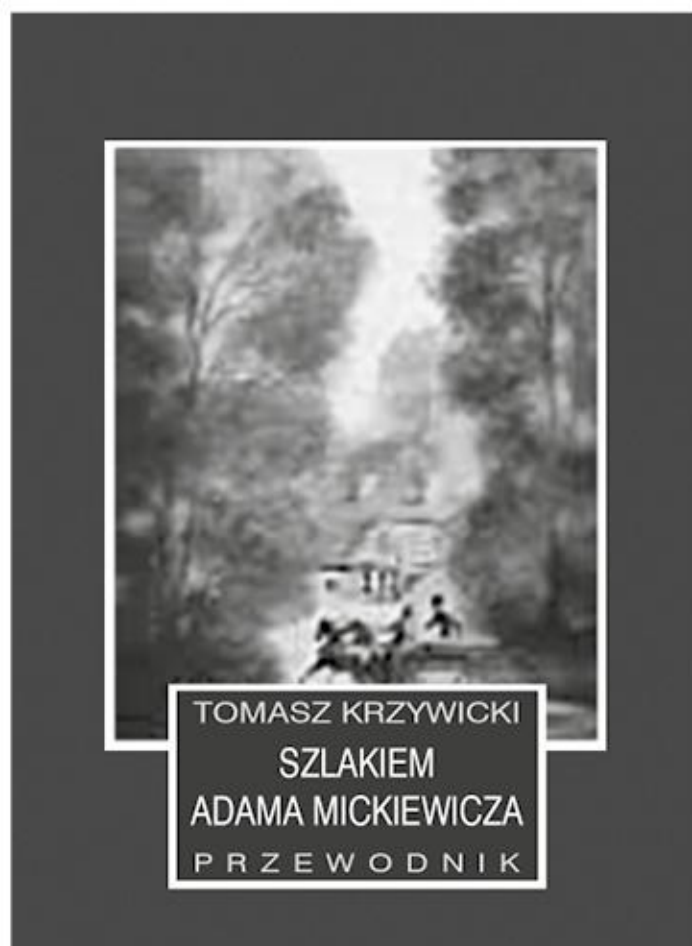
Źródło 2.

Wspomnienia osoby, która zwiedzała muzeum

<http://alemuzea.pl/muzeum-mickiewicza-nowogrodek/> (data dostępu: 6.06.2018).

Źródło 3.

Opis książki:

Autor przewodnika nie tylko dobrze zna twórczość Mickiewicza, ale jest w niej zadomowiony. Nazwy wsi, jezior, rzek i lasów nie są dla niego pustymi dźwiękami, rozumie dobrze aurę poetycką roztaczaną przez owe pierwiosnki polskiego romantyzmu właśnie w związku z owymi nazwami geograficznymi, które po przestudiowaniu jego książki nie są już tylko nazwami geograficznymi. [...] Wiadomości są usystematyzowane, uporządkowane, wyłania się z nich obraz tych okolic zawsze z Mickiewiczem w tle, a przynajmniej, że właśnie Adam Mickiewicz i jego twórczość jest dla dzisiejszego Polaka ważnym spoiwem ze stronami przez ponad pół wieku dla niego niedostępnymi, będącymi – jak słusznie autor zauważa w przedmowie – krajem, który stał się już mitem i legendą.

Wybór źródła:

Uzasadnienie

1. argument:

.....
.....

2. argument:

.....
.....

Zadanie 20. (0–20)

Wybierz jeden z tematów i napisz wypracowanie.

Temat 1.

Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem Łukasza Świderskiego, że wspomnienia to jedyny wehikuł czasu, jakim dysponujemy? Napisz rozprawkę, w której uzasadnisz swoje stanowisko. Odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Temat 2.

Wyobraź sobie, że mędrzec z bajki Piquemala spotkał się ze Scrooge'em, bohaterem *Opowieści wigilijnej*. Napisz opowiadanie o ich spotkaniu, w którym wyjaśnisz też, czego to spotkanie nauczyło Scrooge'a. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Michel Piquemal
Drogocenna perła

Opowiada się w Indiach, że żył raz pewien mędrzec. Szedł on wzdłuż piaszczystego wybrzeża oceanu i doszedł wieczorem do niewielkiej wioski rybackiej. Mijał ją ze śpiewem, a gdy zostawił ją już za sobą, jakiś człowiek zaczął za nim biec, wołając:

– Zatrzymaj się, proszę! Daj mi, proszę, drogocenną perłę!

Mędrzec zdjął swoją sakwę i spytał:

– O jakiej to perle mówisz?

– O tej, którą masz w swoim worze. Śniłem tej nocy, że spotkam dziś wielkiego mędrca i że dostanę od niego drogocenną perłę, która uczyni mnie bogatym do końca moich dni.

Mędrzec zatrzymał się. Otworzył swój wór i rzeczywiście wyjął z niego piękną perłę. Była ogromna i jaśniała nadzwyczajnym blaskiem.

– Całkiem niedawno spostrzegłem tę wielką kulkę pośród ziaren piasku. Spodobała mi się, więc włożyłem ją do sakwy. Jest to zapewne ta rzadka perła, o której mówisz. Weź ją sobie, jest twoja.

Rybak był nadzwyczaj szczęśliwy. Pochwycił perłę i odszedł, tańcząc z radości. Mędrzec tymczasem wyciągnął się na piasku, by na nim przespać noc.

Ale rybak w swojej chacie nie spał. Raz po raz przewracał się na posłaniu, drżąc ze strachu, że ktoś mógłby mu ukraść taki skarb. Nie zmrużył oka przez całą noc.

A kiedy nastał ranek, wziął perłę i wyruszył śladem mędrca, aby go dogonić.

– Zwracam ci perłę, bo więcej mi przyniosła niepokoju niż bogactw. Naucz mnie raczej tej mądrości, która pozwoliła ci ofiarować mi perłę z tym prostym wyrzeczeniem. Bo to właśnie jest prawdziwym bogactwem.

Michel Piquemal, *Bajki filozoficzne*, [w:] tegoż, *Bajki filozoficzne*, tłum. H. Sobieraj, Warszawa 2004.

Wypracowanie na temat nr

.....

.....

.....

.....

.....

WPISUJE UCZEŃ

KOD UCZNIA

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Arkusz II

**OGÓLNOPOLSKI PRÓBNY
EGZAMIN ÓSMOKLASISTY Z OPERONEM**

JĘZYK POLSKI

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera **16 stron** (zadania **1.–24.**) i czy jest dołączona do niego karta odpowiedzi. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Wpisz swój kod oraz PESEL w wyznaczonym miejscu na tej stronie i na karcie odpowiedzi.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
5. Rozwiązania zadań **zamkniętych** (zadania **1., 2., 4.–7., 10.–12., 14., 16.–18., 21., 23.**) zaznacz na karcie odpowiedzi zgodnie z instrukcją zamieszczoną na następnej stronie. Pamiętaj, że w każdym zadaniu poprawna jest **tylko jedna** odpowiedź.
6. Rozwiązania zadań **otwartych** (zadania **3., 8., 9., 13., 15., 19., 20., 22., 24.**) zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach w arkuszu egzaminacyjnym. Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu polecono inaczej. Ewentualne poprawki w odpowiedziach nanosź zgodnie z instrukcją zamieszczoną na następnej stronie.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
8. Na trzeciej stronie arkusza jest zamieszczona lista lektur obowiązkowych.

**GRUDZIEŃ
2019**

**Czas pracy:
120 minut**

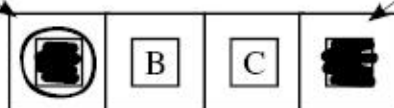
**Liczba punktów
do uzyskania: 50**

Powodzenia!

Zapoznaj się z poniższymi informacjami.

1. Zadania zamknięte – zaznaczanie poprawnych odpowiedzi i pomyłek

Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.

Poprawna odpowieź w zadaniu	Układ odpowiedzi na karcie odpowiezi	Sposób zaznaczenia <u>poprawnej</u> odpowiezi	Sposób zaznaczenia <u>pomyłki</u> i poprawnej odpowiezi																		
C	<table><tr><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>D</td></tr></table>	A	B	C	D	<table><tr><td>A</td><td>B</td><td></td><td>D</td></tr></table>	A	B		D	<table><tr><td></td><td>B</td><td></td><td>D</td></tr></table>		B		D						
A	B	C	D																		
A	B		D																		
	B		D																		
AD	<table><tr><td>AC</td><td>AD</td><td>BC</td><td>BD</td></tr></table>	AC	AD	BC	BD	<table><tr><td>AC</td><td></td><td>BC</td><td>BD</td></tr></table>	AC		BC	BD	<table><tr><td>AC</td><td></td><td>BC</td><td></td></tr></table>	AC		BC							
AC	AD	BC	BD																		
AC		BC	BD																		
AC		BC																			
FP	<table><tr><td>PP</td><td>PF</td><td>FP</td><td>FF</td></tr></table>	PP	PF	FP	FF	<table><tr><td>PP</td><td>PF</td><td></td><td>FF</td></tr></table>	PP	PF		FF	<table><tr><td>PP</td><td></td><td></td><td>FF</td></tr></table>	PP			FF						
PP	PF	FP	FF																		
PP	PF		FF																		
PP			FF																		
A3	<table><tr><td>A1</td><td>A2</td><td>A3</td><td>B1</td><td>B2</td><td>B3</td></tr></table>	A1	A2	A3	B1	B2	B3	<table><tr><td>A1</td><td>A2</td><td></td><td>B1</td><td>B2</td><td>B3</td></tr></table>	A1	A2		B1	B2	B3	<table><tr><td>A1</td><td>A2</td><td></td><td>B1</td><td></td><td>B3</td></tr></table>	A1	A2		B1		B3
A1	A2	A3	B1	B2	B3																
A1	A2		B1	B2	B3																
A1	A2		B1		B3																

2. Zadania otwarte – zapisywanie poprawnych odpowiedzi i zaznaczanie pomyłek

Jeśli popełnisz błąd w odpowiedzi do zadania otwartego, przekreśl pomyłkę i zapisz poprawną odpowiedź:

– nad niepoprawnym fragmentem

istotna
Dlaczego podróż w czasie była dla Pana tak ważna?

– lub obok niego

Dlaczego podróż w czasie była dla Pana tak ważna? *istotna*

Lista lektur obowiązkowych

Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*

Aleksander Fredro, *Zemsta*

Jan Kochanowski, wybór fraszek i trenów, w tym tren VII i VIII

Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*

Ignacy Krasicki, *Żona modna*

Adam Mickiewicz, *Reduta Ordonu*, *Śmierć Pułkownika*, *Świtezianka*, *Dziady* część II, *Pan Tadeusz* (całość)

Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Księżę*

Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis*, *Latarnik*

Juliusz Słowacki, *Balladyna*

wiersze wybranych poetów

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Adam Mickiewicz
Pan Tadeusz

I

Tadeusz, chociaż liczył lat blisko dwadzieście,
I od dzieciństwa mieszkał w Wilnie, wielkim mieście,
Miał za dozorcę księdza, który go pilnował
I w dawnej surowości prawidłał wychował.
Tadeusz zatem przywiózł w strony swe rodzinne
Duszę czystą, myśl żywą i serce niewinne,
Ale razem niemalą chętkę do swawoli.
Z góry już robił projekt, że sobie pozwoli
Używać na wsi długo wzbronionej swobody;
Wiedział, że był przystojny, czuł się rześki, młody,
A w spadku po rodzicach wziął czerstwość i zdrowie.
Nazywał się Soplica: wszyscy Soplicowie
Są, jak wiadomo, krzepcy, otyli i silni,
Do żołnierki jedyni, w naukach mniej pilni.

II

Tadeusz się od przodków swoich nie odrodził:
Dobrze na koniu jeździł, pieszo dzielnie chodził,
Tępy nie był, lecz mało w naukach postąpił,
Choć stryj na wychowanie niczego nie skąpił;
On wołał z flinty strzelać albo szablą robić.
Wiedział, że go myślano do wojska sposobić,
Że ojciec w testamencie wyrzekł taką wolę;
Ustawicznie do bębna tęsknił, siedząc w szkole.
Ale stryj nagle pierwsze zamiary odmienił,
Kazał, aby przyjechał i aby się żenił
I objął gospodarstwo; przyrzekł na początek
Dać małą wieś, a potem cały swój majątek.

III

Te wszystkie Tadeusza cnoty i zalety
Ściągnęły wzrok sąsiadki, uważnej kobiety.
Zmierzyła jego postać kształtną i wysoką,
Jego ramiona silne, jego pierś szeroką,
I w twarz spojrzała, z której wytryskał rumieniec,
Ileć z jej oczyma spotkał się młodzieniec:
Bo z pierwszej lęklivości całkiem już ochłonał,
I patrzył wzrokiem śmiałym, w którym ogień płonął.
Również patrzyła ona: i cztery źrenice
Gorzały przeciw sobie jak roratne¹ świece.

IV

Pierwsza z nim po francusku zaczęła rozmowę.
Wracał z miasta, ze szkoły: więc o książki nowe,

O autorów pytała Tadeusza zdania
I ze zdań wyciągała na nowo pytania.
Cóż, gdy potem zaczęła mówić o malarstwie,
O muzyce, o tańcach, nawet o rzeźbiarstwie,
Dowiodła, że zna równie pędzel, nuty, druki;
Aż osłupiał Tadeusz na tyle nauki!
Lękał się, by nie został pośmiewiska celem,
I jękał się jak żaczek przed nauczycielem.
Szczęściem, że nauczyciel ładny i niesrogi;
Odgadnęła sąsiadka powód jego trwogi,
Wszczęła rzecz o mniej trudnych i mądrych przedmiotach,
O wiejskiego pożycia nudach i kłopotach,
I jak bawić się trzeba, i jak czas podzielić,
By życie uprzyjemnić i wieś rozweselić.
Tadeusz odpowiadał śmieiej, szła rzecz dalej,
W pół godziny już byli z sobą poufali;
Zaczęli nawet małe żarciki i sprzeczki.

Źródło: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/pan-tadeusz.html> (dostęp: 2.10.2019).

¹ Roraty – w kościele katolickim: wczesna msza ku czci Matki Boskiej odprawiana w adwencie.

Zadanie 1. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Tadeusz, przyjeżdżając do Soplicowa, pragnął przede wszystkim

- A. zapomnieć o szkole i opiece.
- B. odwiedzić najbliższych krewnych.
- C. nacieszyć się wolnością i zabawą.
- D. pomóc stryjowi w gospodarstwie.

Zadanie 2. (0–1)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących fragmentu *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

Stryj, który opłacił pobyt Tadeusza w Wilnie, zadbał zarówno o wykształcenie młodzieńca, jak i jego właściwe wychowanie.	P	F
Dzięki nauce w Wilnie Tadeusz potrafił swobodnie wypowiadać się na temat nowości w literaturze i sztuce.	P	F

Zadanie 3. (0–2)

Na podstawie I części fragmentu *Pana Tadeusza* napisz, jakie trzy cechy odziedziczył Tadeusz po swoich przodkach.

1.
2.
3.

Zadanie 4. (0–1)

Na które z poniższych pytań nie można znaleźć odpowiedzi w IV części fragmentu *Pana Tadeusza*? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Dlaczego sąsiadka Tadeusza zmieniła temat rozmowy?
- B. Na jakich dziedzinach sztuki znała się kobieta siedząca obok Tadeusza?
- C. O czym świadczą żarciki i sprzeczki, które pojawiły się w rozmowie bohaterów?
- D. Jakich tematów, zdaniem Tadeusza, nie wypadało podejmować z nowo poznaną kobietą?

Zadanie 5. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Zdanie: *Aż osłupiał Tadeusz na tyle nauki!* świadczy o tym, że rozmówczyni wzbudziła w bohaterze

- A. zdziwienie.
- B. zazdrość.
- C. niechęć.
- D. rozczarowanie.

Zadanie 6. (0–1)

Sąsiadka Tadeusza została określona mianem uważnej kobiety. Którym wyrazem można zastąpić słowo uważnej, nie zmieniając znaczenia tego określenia? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. ostrożnej
- B. skrupulatnej
- C. spostrzegawczej
- D. rozważnej

Zadanie 7. (0–1)

Na podstawie znajomości całego utworu Adama Mickiewicza uzupełnij zdanie, wybierając właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Rozmówczynią Tadeusza jest A/B, która C/D w domu stryja bohatera.

- A. Zosia
- B. Telimena
- C. często bywała
- D. od dawna mieszkała

Zadanie 8. (0–3)

Czy plany ojca i stryja dotyczące Tadeusza zostały zrealizowane? Uzupełnij tabelę zgodnie z poleceniami a) i b).

- a) Na podstawie II części fragmentu *Pana Tadeusza* napisz, jakie były plany ojca i stryja dotyczące Tadeusza.
- b) Na podstawie znajomości całego utworu Adama Mickiewicza napisz, w jaki sposób zrealizowały się plany ojca i stryja dotyczące Tadeusza.

	a) Plany:	b) Realizacja planów:
ojca		
stryja		

Zadanie 9. (0–2)

Na podstawie fragmentu *Pana Tadeusza* zamieszczonego w arkuszu wymień dwie wartości, które szczególnie cenil w życiu stryj Tadeusza. Uzasadnij każdą z nich przykładem z tekstu.

Wartość 1.

Uzasadnienie:

.....
.....

Wartość 2.

Uzasadnienie:

.....
.....

Zadanie 10. (0–1)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących III części fragmentu *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

We fragmencie: <i>Zmierzyła jego postać kształtną i wysoką, / Jego ramiona silne, jego pierś szeroką</i> zastosowano metafory w celu uwydatnienia cech sylwetki bohatera.	P	F
Porównanie: <i>cztery źrenice / Gorzały przeciw sobie jak roratne świece</i> podkreśla blask oczu spoglądających na siebie ludzi.	P	F

Zadanie 11. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wyrazem podstawowym, od którego powstał wyraz *dozorca*, jest

- A. dozór.
- B. dozorować.
- C. dozorczyń.
- D. dozorowy.

Zadanie 12. (0–1)

Wskaż wyraz, w którym poprawność zapisu litery *ż* można udowodnić zasadą ortograficzną. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. również
- B. używać
- C. książki
- D. zacząć

Zadanie 13. (0–2)

Spośród lektur obowiązkowych wybierz tę, której bohater zdobywał wykształcenie w innych okolicznościach niż Tadeusz – bez wsparcia rodziny i wśród wielu przeciwności losu. Podaj tytuł tej lektury oraz jej bohatera. Uzasadnij swój wybór, odwołując się do treści lektury.

Tytuł lektury:

Bohater:

Uzasadnienie:

.....

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Natalia de Barbaro

Wojna maja z listopadem. Jak zachować wewnętrzną młodość?

To, ile mamy lat, nie zawsze wynika z daty urodzenia. Są ludzie młodzi i starzy, niezależnie od wieku. Nie chodzi przecież o metrykę, ale o to, co myślimy o sobie i świecie. W wewnętrznym krajobrazie młodych panuje maj – nawet w listopadzie, inni potrafią zrobić listopad nawet z maja. Jakie przekonania, zachowania i uczucia sprzyjają młodości ducha, a co nas postarza? Co można zrobić, żeby maj miał więcej niż 31 dni, a młodość nie kończyła się wraz z pierwszymi siwymi włosami? [...]

Jest taka dziedzina psychologii, która nazywa się psychologią narracyjną. Opiera się na założeniu, że umysł myśli historiami. Kluczowa dla naszego życia jest narracja, jaką opowiadamy sobie o sobie samych. Uważamy się za wybrańców losu albo za tego losu ofiary, za (nie)godnych miłości, za utalentowanych lub tępych. Wszystkie te przekonania mają moc samospełniającej się przepowiedni. Które z nich są wiosenne, a które jesienne?

Jednym z najbardziej listopadowych i najmniej pożytecznych przekonań jest to, że jesteśmy, jacy jesteśmy, i inni już nie będziemy.

Co się miało stać, to się stało, talenty, które miały się ujawnić, już się ujawniły lub nie było ich wcale – słowem, jak tramwaj na torach, poruszam się po ustalonej raz na zawsze trasie. [...]

Czym różnią się zwolennicy maja od obozu listopadowego? Ci pierwsi widzą swój, mówiąc językiem korporacyjnym, potencjał. Widzą, że ciągle mogą stać się kimś więcej, niż są. Próbuja nowych rzeczy. Zapiszą się na kursy origami, skrzykną przyjaciół i pojedą dokądś, gdzie nigdy nie byli. Kiedy spotkają się ze znajomymi, będą rozmawiać nie tylko o tym, co było, ale też o tym, co będzie. Ich tramwaje wypadły z torów i jadą w nieznane. Zwolennicy maja mają świadomość tego, kim są, ale towarzyszy im przekonanie, że nie tylko są, ale też ciągle się stają. Choćby nie wiadomo, ile lat mieli, zostawiają sobie miejsce na to, co jeszcze może się wydarzyć. O tym właśnie mówił Steve Jobs, prezes Apple'a, w słynnym wystąpieniu przed absolwentami Stanford University. Zakończył je słowami: „Pozostań głodny. Pozostań nierozsądny”.

Najgorsze, co możesz zrobić, to uznać, że wszystko się już stało. Jeśli chcesz przejść na stronę maja, spytaj siebie: kim jestem? Kim jeszcze mogę się stać? Jakie są moje dążenia? Dokąd mogę pojechać? Czego mogę spróbować? Jeśli myślę o sobie, że jestem leniwy, to jakie mogę

znaleźć dowody na to, że jestem pracowity? Jeśli myślę o sobie, że jestem pracowity, to co świadczy o tym, że mógłbym zrobić więcej?

Natalia de Barbaro, *Jak zachować wewnętrzną młodość? Te pytania pomogą*, <https://www.focus.pl/artykul/jak-zachowac-wewnetrzna-mlodosc-czyli-wojna-maja-z-listopadem?page=1> (dostęp: 2.10.2019).

Zadanie 14. (0–1)

Uzupełnij zdanie, wybierając właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Występujące w tekście miesiące maj i listopad są A/B odzwierciedleniem wnętrza człowieka, który C/D od wieku czuje się młodzieńcem lub starcem.

A. symbolicznym	C. w zależności
B. dosłownym	D. niezależnie

Zadanie 15. (0–1)

Wyjaśnij znaczenie podanych związków frazeologicznych, dopisując do nich po jednym wyrazie bliskoznacznym.

wybraniec losu –

ofiara losu –

Zadanie 16. (0–1)

Jak, według autorki tekstu, zachowują się w życiu zwolennicy obozu listopadowego? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Dostrzegają swoje talenty i możliwości.
- B. Pokonują własne ograniczenia i lęki.
- C. Realizują plany i spełniają marzenia.
- D. Powtarzają znane czynności i zachowania.

Zadanie 17. (0–1)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących fragmentu tekstu *Wojna maja z listopadem*. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

Według autorki tekstu optymizm i wiara we własny potencjał są warunkiem zachowania wewnętrznej młodości.	P	F
Autorka tekstu uważa, że poszukiwanie i podejmowanie wyzwań, nawet jeśli wiąże się z ryzykiem, służy naszemu rozwojowi.	P	F

Zadanie 18. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Autorka tekstu zachęca czytelników do

- A. podejmowania działań, które wzbogacają życie w nowe doświadczenia.
- B. życia w przekonaniu, że osiągnęli już wszystko, na co było ich stać.
- C. opowiadania innym zmyślonych historii o swoim życiu.
- D. pokornego pogodzenia się z tym, co przynosi im los.

Zadanie 19. (0–1)

Na podstawie pytań zadanych przez autorkę w końcowym fragmencie tekstu sformułuj dwie zasady, którymi powinien kierować się w życiu optymista.

1.

2.

Zadanie 20. (0–3)

Zredaguj zaproszenie na spotkanie ze współtwórcą firmy Microsoft – Billem Gatesem. Zachęć uczniów klas ósmych do udziału w spotkaniu, używając dwóch argumentów. Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 21. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W wypowiedzeniu: *Ci pierwsi widzą swój, mówiąc językiem korporacyjnym, potencjał.* występuje osobowa forma czasownika oraz imiesłów

- A. przysłówkowy uprzedni.
- B. przysłówkowy współczesny.
- C. przymiotnikowy czynny.
- D. przymiotnikowy bierny.

Zadanie 22. (0–1)

Przeczytaj fraszkę *Na młodość* Jana Kochanowskiego oraz przyjrzyj się ilustracji znajdującej się pod tekstem, a następnie wykonaj polecenie.

Jakoby też rok bez wiosny mieć chcieli,
Którzy chcą, żeby młodzi nie szaleli.

Jan Kochanowski, *Na młodość*, <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/fraszki-ksiegi-pierwsze-na-mlodosc.html>
(dostęp: 2.10.2019).

demotywatory.pl z 5.04.2011 (dostęp: 2.10.2019).

Napisz, jaki motyw łączy fraszkę i ilustrację. Uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do treści utworu Jana Kochanowskiego i do wybranych elementów ilustracji.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 23. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Napis znajdujący się pod ilustracją: *By znów być młodym, należy popełnić jeszcze raz szaleństwa z młodości.*

- A. jest zdaniem złożonym współrzędnie.
- B. zawiera imiesłowowy równoważnik zdania.
- C. jest wypowiedzeniem złożonym podrzędnie.
- D. składa się z trzech zdań składowych.

Zadanie 24. (0–20)

Wybierz jeden z tematów i napisz wypracowanie.

Temat 1.

Wyobraź sobie, że tytułowy bohater książki *Pan Tadeusz* Adama Mickiewicza zaprosił do domu swojego stryja postać z innego utworu literackiego. Napisz opowiadanie o dwudniowym pobycie tej postaci w Soplicowie, którego życie i zwyczaje gość poznaje w towarzystwie Tadeusza. Wykaż się znajomością treści utworu Adama Mickiewicza. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Temat 2.

Optymizm i zaufanie do ludzi – ułatwiają czy utrudniają życie? Napisz rozprawkę, w której rozważysz powyższy problem. Odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Wypracowanie na temat nr

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

WPISUJE UCZEŃ

KOD UCZNI

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Arkusz III

**OGÓLNOPOLSKI PRÓBNY
EGZAMIN ÓSMOKLASISTY Z OPERONEM**

JĘZYK POLSKI

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera **16 stron** (zadania **1.–24.**) i czy jest dołączona do niego karta odpowiedzi. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Wpisz swój kod oraz PESEL w wyznaczonym miejscu na tej stronie i na karcie odpowiedzi.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
5. Rozwiązania zadań **zamkniętych** (zadania **1.–4., 6., 7., 9., 11.–13., 15. a, 17., 18., 23.**) zaznacz na karcie odpowiedzi zgodnie z instrukcją zamieszczoną na następnej stronie. Pamiętaj, że w każdym zadaniu poprawna jest **tylko jedna** odpowiedź.
6. Rozwiązania zadań **otwartych** (zadania **5., 8., 10., 14., 15. b, 16., 19.–22., 24.**) zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach w arkuszu egzaminacyjnym. Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu polecono inaczej. Ewentualne poprawki w odpowiedziach nаноs zgodnie z instrukcją zamieszczoną na następnej stronie.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
8. Na trzeciej stronie arkusza jest zamieszczona lista lektur obowiązkowych.

**MARZEC
2020**

**Czas pracy:
120 minut**

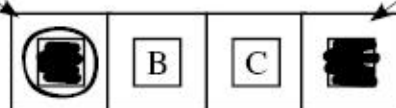
**Liczba punktów
do uzyskania: 50**

Powodzenia!

Zapoznaj się z poniższymi informacjami.

1. Zadania zamknięte – zaznaczanie poprawnych odpowiedzi i pomyłek

Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.

Poprawna odpowieź w zadaniu	Układ odpowiedzi na karcie odpowiezi	Sposób zaznaczenia <u>poprawnej</u> odpowiezi	Sposób zaznaczenia <u>pomyłki</u> i poprawnej odpowiezi																		
C	<table><tr><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>D</td></tr></table>	A	B	C	D	<table><tr><td>A</td><td>B</td><td></td><td>D</td></tr></table>	A	B		D	<table><tr><td></td><td>B</td><td></td><td>D</td></tr></table>		B		D						
A	B	C	D																		
A	B		D																		
	B		D																		
AD	<table><tr><td>AC</td><td>AD</td><td>BC</td><td>BD</td></tr></table>	AC	AD	BC	BD	<table><tr><td>AC</td><td></td><td>BC</td><td>BD</td></tr></table>	AC		BC	BD	<table><tr><td>AC</td><td></td><td>BC</td><td></td></tr></table>	AC		BC							
AC	AD	BC	BD																		
AC		BC	BD																		
AC		BC																			
FP	<table><tr><td>PP</td><td>PF</td><td>FP</td><td>FF</td></tr></table>	PP	PF	FP	FF	<table><tr><td>PP</td><td>PF</td><td></td><td>FF</td></tr></table>	PP	PF		FF	<table><tr><td>PP</td><td></td><td></td><td>FF</td></tr></table>	PP			FF						
PP	PF	FP	FF																		
PP	PF		FF																		
PP			FF																		
A3	<table><tr><td>A1</td><td>A2</td><td>A3</td><td>B1</td><td>B2</td><td>B3</td></tr></table>	A1	A2	A3	B1	B2	B3	<table><tr><td>A1</td><td>A2</td><td></td><td>B1</td><td>B2</td><td>B3</td></tr></table>	A1	A2		B1	B2	B3	<table><tr><td>A1</td><td>A2</td><td></td><td>B1</td><td></td><td>B3</td></tr></table>	A1	A2		B1		B3
A1	A2	A3	B1	B2	B3																
A1	A2		B1	B2	B3																
A1	A2		B1		B3																

2. Zadania otwarte – zapisywanie poprawnych odpowiedzi i zaznaczanie pomyłek

Jeśli popełnisz błąd w odpowiedzi do zadania otwartego, przekreśl pomyłkę i zapisz poprawną odpowiedź:

– nad niepoprawnym fragmentem

istotna
Dlaczego podróż w czasie była dla Pana tak ważna?

– lub obok niego

Dlaczego podróż w czasie była dla Pana tak ważna? *istotna*

Lista lektur obowiązkowych

Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*

Aleksander Fredro, *Zemsta*

Jan Kochanowski, wybór fraszek i trenów, w tym tren VII i VIII

Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*

Ignacy Krasicki, *Żona modna*

Adam Mickiewicz, *Reduta Ordonu*, *Śmierć Pułkownika*, *Świtezianka*, *Dziady* część II, *Pan Tadeusz* (całość)

Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Księżę*

Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis*, *Latarnik*

Juliusz Słowacki, *Balladyna*

wiersze wybranych poetów

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Aleksander Kamiński
Kamienie na szaniec

Klasa Alka, Rudego i Zośki zdała maturę [...]. W początkach czerwca 1939 roku cała grupa Buków spośród klasy maturzystów wyruszyła pod wodzą Zeusa na dziesięciodniową wycieczkę w Beskidy Śląskie¹.

Cóż to była za cudowna wyprawa! Po wspaniałym, słonecznym dniu na Baraniej Górze ruszyli autobusem na Zaolzie do Trzyńca zwiedzać wielkie huty żelaza. [...] A następnego dnia wśród lasu bukowego na Równicy, spoglądając w dolinę Wisły, rozpoczęli długą wymianę zdań. O czym? O rzeczy najważniejszej dla wszystkich maturzystów świata: o przyszłości.

Najpierw mówił Rudy i jak zwykle uogólniał zagadnienie:

– Nie ma co gadać, powiodło nam się! Mieliliśmy dobrą szkołę, potrafiliśmy stworzyć zespół koleżeński. Staliśmy się grupą przyjaciół. *Noblesse oblige*². Nie wolno spatalaszyć szans, które dostaliśmy do rąk. [...]

– Tak, tak – wtrącił się leżący na plecach Zeus. – Robota aż się prosi do rączek w tym pięknym kraju. „Wisła, Wisła modra rzeka” – nieuregulowana. Miliony Maćków z wesołej piosenki klepie biedę, że aż piszczy. Nie ma na zapalki, nie ma na sól, nie ma na buty. Rodziny robotnicze po miastach nie w mieszkaniach żyją, lecz w norach. Nakłady książek w tym pięknym kraju wynoszą ledwo po dwa, trzy tysiące. Około 50 procent szkół – to szkoły jednoklasowe... Diabelnie dużo zrobiło się w ciągu tych dwudziestu lat niepodległości. Ot, choćby porównać rozbudowę miast, Gdynię, [...] ogromny spadek śmiertelności. Ale... na Boga miłego, iluż tu trzeba jeszcze pierwszorzędnym inżynierów, pierwszorzędnym wychowawców, [...] pierwszorzędnym rzemieślników.

– Drugorzędni też nie zaszkodzą – przerwał Zośka – bo coś mi się zdaje, że orłów w Polsce było zawsze sporo, mrówek – znacznie mniej.

Gawęda zmieniła kierunek. Alek, którego obok pogoni za niecodziennością cechowała silna żądza analizy własnej osobowości, zaczął na inny temat. O tym, że najistotniejszą sprawą jest wyrobienie w sobie charakteru.

Rudy podsunął się bliżej do Alka. Słuchał go z wyteżoną uwagą. [...] Nie tylko zresztą tych dwóch pochłaniał problem doskonalenia się i pracy nad sobą. Pochłaniał on wszystkich członków zespołu Buków. W środowisku tym takie decyzje jak Rudego, który w trzy miesiące nauczył się tańczyć, bo twierdził, że tego mu brakuje do „pełni osobowości”, jak Alka, który zawziął się na wyrabianie w sobie opanowania i skupienia; jak Andrzeja, który w rok opanował język angielski [...] – w innym gronie sprawa doskonalenia się nie miała tyle zrozumienia, co wśród Buków.

– Ale, słuchajcie, cóż to z tą wojną będzie? Zacznie się czy nie zacznie? Gotowa nam pokielbać wszystkie plany.

– Nie bój się, Andrzeju! Pięć razy pan Hitler się obejrzy, nim na nas, na Francuzów i na Anglików skoczy. A jak skoczy, to dostanie w zęby fest.

Chłopcy uśmiechnęli się, zapanowała chwila ciszy. Przed oczyma beztroskiej wyobraźni przesuwali się potężne polskie czołgi, niezwykłe pułki polskiej piechoty, i naród cały zjednoczony i zwarty wokół naczelnego wodza i rządu. Niech no tylko Hitler spróbuje! Odechce się mu wojny już po paru miesiącach.

Chłopcy zaczęli wstawać. Zbliżał się czas odmarszu do Brennej.

¹ Poprawna nazwa geograficzna: Beskid Śląski.

² *Noblesse oblige* (franc.) – szlachectwo zobowiązuje.

Zadanie 1. (0–1)

Uzupełnij zdanie, wybierając właściwe odpowiedzi spośród podanych.

We fragmencie *Kamieni na szaniec* Aleksandra Kamińskiego została zastosowana narracja A/B, w której narrator C/D.

- A. pierwszoosobowa
B. trzecioosobowa
C. uczestniczy w zdarzeniach
D. nie ujawnia się

Zadanie 2. (0–1)

Ustal kolejność tematów, które pojawiły się w rozmowie przyjaciół. Obok każdego punktu wpisz właściwą cyfrę 1, 2, 3 lub 4.

- A. Ocena sytuacji ekonomicznej i gospodarczej kraju. –
B. Obawy i nadzieje w obliczu pogłosek o nadchodzącej wojnie. –
C. Podsumowanie lat spędzonych w szkole. –
D. Praca nad sobą, samodoskonalenie. –

Zadanie 3. (0–1)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących fragmentu *Kamieni na szaniec* Aleksandra Kamińskiego. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

Z wypowiedzi Zeusa wynika, że duża część polskiego społeczeństwa boryka się z trudnościami ekonomicznymi i nie ma dostępu do edukacji.	P	F
Zeus twierdzi, że w dwadzieścia lat po odzyskaniu przez Polskę niepodległości trudno znaleźć dziedzinę życia, w której dokonał się wyraźny postęp.	P	F

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Słowa Zośki: *Drugorzędni też nie zaszkodzą [...] bo coś mi się zdaje, że orłów w Polsce było zawsze sporo, mrówek – znacznie mniej.* potwierdzają jego przekonanie o tym, że współczesna Polska potrzebuje przede wszystkim ludzi

- A. odważnych.
B. pracowitych.
C. ambitnych.
D. wykształconych.

Zadanie 5. (0–2)

Wyjaśnij w kontekście całej wypowiedzi Rudego przenieśne znaczenie słów bohatera: *Noblesse oblige*, czyli: *Szlachectwo zobowiązuje*. Nie cytuj.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W zdaniu: *Nie wolno spatalaszyć szans, które dostaliśmy do rąk*. wyraz *spatalaszyć* można zastąpić słowem

A. przeoczyć.	C. pominąć.
B. odrzucić.	D. zmarnować.

Zadanie 7. (0–1)

Uzupełnij zdanie, wybierając właściwe odpowiedzi spośród podanych.

W wypowiedzeniu: *Nie ma na zapalki, nie ma na sól, nie ma na buty*. A/B powtórzono wyrazy *nie ma*, co C/D problem biedy, z jaką zmagają się ludzie.

A. celowo	C. podkreśla i eksponuje
B. przypadkowo	D. nadmiernie wyolbrzymia

Zadanie 8. (0–1)

Przeredaguj zdania w ten sposób, by podkreślone fragmenty zawierające frazeologizmy zastąpić sformułowaniami o znaczeniu dosłownym.

Robota aż się prosi do rączek w tym pięknym kraju.

.....

Miliony Maćków z wesołej piosenki klepie biedę, że aż piszcz.

.....

Zadanie 9. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Przedstawione w tekście przykłady sukcesów bohaterów w doskonaleniu własnej osobowości świadczą o ich

- A. wszechstronnym utalentowaniu.
 B. determinacji w działaniu.
 C. potrzebie rywalizacji.
 D. młodościowej fantazji.

Zadanie 10. (0–2)

Odpowiedz na pytanie: Czy kształtowane przez Alka opanowanie i skupienie przydały się bohaterowi podczas udziału w akcjach Małego Sabotażu? Sformułuj argument potwierdzający twoje stanowisko i zilustruj go przykładem z *Kamieni na szaniec*.

Stanowisko:

.....

Argument z przykładem:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11. (0–1)

Przeczytaj zdanie z fragmentu *Kamieni na szaniec*, a następnie odpowiedz na pytanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

Pięć razy pan Hitler się obejrzy, nim na nas, na Francuzów i na Anglików skoczy.

Jaką postawę, w kontekście całej wymiany zdań o wojnie, przyjmuje bohater wobec przywódcy Niemiec, mówiąc o nim *pan Hitler*?

- A. lekceważenie
- B. nieufność
- C. szacunek
- D. wrogość

Zadanie 12. (0–1)

Odpowiedz na pytanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

Które określenie najtrafniej charakteryzuje bohaterów fragmentu *Kamieni na szaniec*?

- A. Zbyt wiele oczekują od życia.
- B. Nie mają pomysłu na życie.
- C. Wiedzą, czego chcą od życia.
- D. Biorą, co życie daje.

Zadanie 13. (0–1)

Uzupełnij zdanie, wybierając właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Sformułowania: *nie ma co gadać*, *diabelnie dużo*, *dostanie w zęby fest*, *pokielbasić plany* to przykłady A/B, które są charakterystyczne dla stylu C/D.

A. archaizmów	C. potocznego
B. kolokwializmów	D. publicystycznego

Zadanie 14. (0–1)

Uzupełnij zdania właściwymi informacjami na temat budowy podanych wyrazów.

Wyrazy pochodne: *jednoklasowy* i *dziesięciodniowy* są przykładami wyrazów złożonych, które nazywają się Każdy z nich został utworzony od dwóch: liczebnika i rzeczownika. W obu wyrazach pochodnych są dwa rodzaje formantów: wrostek oraz przyrostek

Zadanie 15. (0–2)

Przeczytaj fragment wiersza *Z głową na karabinie* Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, młodego poety, który zginął w 1944 roku w powstaniu warszawskim, a następnie wykonaj polecenia.

Nocą słyszę, jak coraz bliżej
drżąc i grając, krąg się zaciska.
A mnie przecież źródło rzeźbił chyży,
wyhuśtała mnie chmur kołyska. [...]

Krąg jak nożem z wolna rozcina,
przetnie światło, zanim dzień minie,
a ja prześpię czas wielkiej rzeźby
z głową ciężką na karabinie.

Krzysztof Kamil Baczyński, *Z głową na karabinie* [w]: Barbara Kryda, *Krajobraz poezji polskiej. Antologia*, Warszawa 1989, s. 336–337.

a) Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Fragmenty wiersza: *wyhuśtała mnie chmur kołyska* oraz *prześpię czas wielkiej rzeźby* są

A. przenośniami.	C. porównaniami.
B. ożywieniami.	D. uosobieniami.

b) Wyjaśnij, na czym polega podobieństwo doświadczeń bohaterów *Kamieni na szaniec* i osoby mówiącej w wierszu *Z głową na karabinie*. W odpowiedzi uwzględnij treść całego utworu Aleksandra Kamińskiego.

.....

.....

.....

.....

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Jasiek Mela: Poza Horyzonty

Jasiek Mela – podróżnik, polarnik, najmłodszy zdobywca dwóch biegunów. Jest także pierwszym niepełnosprawnym, który dokonał takiego wyczynu! Zdobył kolejno Kilimandżaro i Elbrus. Przebiegł nowojorski maraton. Niósł pochodnię z ogniem olimpijskim. Pokonał wiele innych mniejszych i większych biegów, wysokości i barier. Ale najważniejsze, że cały czas

pokonuje z sukcesem ten swój własny życiowy maraton. A wszystko zaczęło się od pierwszej wyprawy w 2004 roku. [...]

Poza horyzonty

A więc Jasiek jest przykładem osoby, dla której dramat przemienił się w sukces i stał się początkiem wielkiej pasji, życiowej misji a także zawodowych zajęć. To namacalny dowód, potwierdzający tezę, że coś z pozoru złego, może zrodzić dobro! I to dużo dobra, bo Jasiek dziś to nie tylko podróżnik spełniający własne marzenia, ale także społecznik, a przede wszystkim ambasador akcji, jak ja to sam nazywam, „da się, tylko trzeba chcieć”. Prowadzi własną fundację „Poza Horyzonty”, której celem jest pomaganie ludziom po wypadkach, w których stracili kończyny i zbieranie pieniędzy na protezy dla osób po amputacjach. [...]

Jak na tak młodego człowieka, Jasiek ma bardzo bogaty życiorys. Jak on to osiągnął, dlaczego się nie poddał, kiedy było mu ciężko? Czy ktoś mu w tym pomógł? U mnie w programie przyznał wprost – wypadek nauczył go, że póki życie trwa, póty mamy na nie wpływ. [...]

Nie ma barier nie do pokonania

Tym, który namieszał w życiu Jaśka i sprawił, że wypadek zmienił jego świat, był podróżnik i polarnik Marek Kamiński. To dzięki niemu Jasiek się nie poddał. – Poznałem go w 2004 roku. Miałem 13 lat i leżałem w szpitalu po porażeniu prądem. Byłem w kiepskim stanie i rodzice wpadli na pomysł, żeby zaprosić go na krótką rozmowę ze mną. Chcieli, żeby ktoś dał mi takiego kopa. Ale on akurat był w trasie, jak to Marek. Chciał jednak mi pomóc. Myślał, żebyśmy pojechali razem na spływ kajakowy albo poszli w góry, ale... w końcu zaproponował wyprawę na Biegun Północny. Byli tacy, którzy pukali się w głowę, słysząc o tym pomysle. Chcieliśmy jednak pokazać, że nie ma barier nie do pokonania, że niepełnosprawni też potrafią. Marek pokazywał mi, jak radzić sobie ze zmęczeniem, mrozem, jak pokonywać kolejne etapy wyprawy. Ale przede wszystkim nauczył mnie, jak wyznaczać sobie cele, sięgać po marzenia i je realizować. Pokazał, że nie wolno się zatrzymywać, nie można się poddawać! [...]

Walczyć o swoje marzenia

Jasiek do dziś głośno mówi o tym i podkreśla, jak wiele zawdzięcza Markowi. – Marek jest i był dla mnie nauczycielem, nawet nie podróżnikiem. Nasza podróż nie była dla mnie sportem, celem nie były śniegi, lody, ale walka z barierą mentalną. Dla mnie było to półtora roku walki z różnymi przeciwnościami, lenistwem, myśleniem, że nie dam sobie rady. Marek podnosił mnie, kiedy się poddawałem, a upadałem mnóstwo razy, myśląc, że to nie ma sensu. [...]

– Miałem dużo szczęścia, spotykając na swojej drodze Marka. Dlatego teraz pomagam innym. Uważam, że kiedy dostaje się taką energię, warto ją nieść dalej. Czasami jest tak, że zwykłą rozmową, uśmiechem, możesz dać drugiemu człowiekowi coś więcej. [...]

[autor nieznany], *Jasiek Mela: Poza Horyzonty*, 6.05.2013,
<https://www.styl.pl/magazyn/news-jasiek-mela-poza-horyzonty,nId,960604,nPack,2>
(dostęp: 8.10.2019); w artykule wykorzystano fragment książki Krzysztofa Ziemca, *Niepokonani*.

Zadanie 16. (0–1)

Na podstawie powyższego tekstu uzupełnij plan przedstawiający losy Jana Meli. Zachowaj chronologię zdarzeń.

1. Tragiczny wypadek nastolatka.
2.
3.
4.
5. Jaś Mela jako doświadczony podróżnik i zaangażowany społecznik.

Zadanie 17. (0–1)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących tekstu *Jasiek Mela: Poza horyzonty*. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

Pomysł Marka Kamińskiego, aby zabrać Jasia Melę na wyprawę na Biegun Północny, został przyjęty przez wszystkich z ogromnym entuzjazmem.	P	F
Wyprawa Jasia Meli na Biegun Północny była poprzedzona długimi przygotowaniem oraz pracą nad kondycją fizyczną i psychiczną.	P	F

Zadanie 18. (0–1)

Na które z poniższych pytań nie można znaleźć odpowiedzi we fragmencie tekstu o Jasiu Meli zatytułowanym *Walczyć o swoje marzenia*? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Jaką rolę w życiu Jasia Meli odegrał Marek Kamiński?
- B. W jakich okolicznościach Jaś Mela poznał Marka Kamińskiego?
- C. Czego nauczył się Jaś Mela dzięki wyprawie na biegun?
- D. Dlaczego Jaś Mela mimo niepełnosprawności pomaga innym?

Zadanie 19. (0–1)

Uzupełnij notatkę informacjami o życiu i działalności Jasia Meli.

Dramat Jasia Meli ostatecznie zapoczątkował jego wielką pasję, którą jest
 Stał się także podstawą jego życiowej misji polegającej na
 Doświadczenia Jasia Meli jako osoby niepełnosprawnej podpowiedziały mu wybór drogi zawodowej, którą jest

Zadanie 20. (0–2)

Nazwij uczucie, które może wzbudzić w czytelniku tekst o Jasiu Meli. Uzasadnij swoje zdanie dwoma argumentami.

Nazwa uczucia:

Argument 1.

.....

Argument 2.

.....

Zadanie 21. (0–3)

Zredaguj ogłoszenie o mającym się odbyć w twojej szkole spotkaniu ze znanym podróżnikiem. Zachęć do udziału w spotkaniu, używając dwóch argumentów. Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna oraz interpunkcyjna.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 22. (0–2)

Przyjrzyj się ilustracjom (A. i B.), a następnie wykonaj zadania.

A.

B.

a) Napisz, jaki motyw łączy obie ilustracje.

.....

.....

b) Podaj tytuł lektury obowiązkowej (innej niż *Kamienie na szaniec* Aleksandra Kamińskiego), której problematykę można byłoby zilustrować powyższymi ilustracjami. Uzasadnij swój wybór.

Tytuł lektury obowiązkowej:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

Zadanie 23. (0–1)

Odpowiedz na pytanie, wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

Której funkcji nie pełni żaden przecinek w zdaniu: *Nasza podróż nie była dla mnie sportem, celem nie były śniegi, lody, ale walka z barierą mentalną?*

- A. Oddziela połączone bezpośrednio równorzędne wyrazy.
- B. Oddziela wypowiedzenia współrzędne połączone spójnikiem.
- C. Oddziela wtrącenie od reszty wypowiedzenia.
- D. Oddziela wypowiedzenia współrzędne połączone bezspójnikowo.

Zadanie 24. (0–20)

Wybierz jeden z tematów i napisz wypracowanie.

Temat 1.

Napisz opowiadanie, w którym Jaś Mela podczas kolejnej podróży spotyka bohatera wybranej przez siebie lektury obowiązkowej. Opowiedz historię w ten sposób, by jej puentę stanowiło zdanie: *Rozmowa i uśmiech mogą dać drugiemu człowiekowi coś więcej.* Wykaż się znajomością wybranej lektury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Temat 2.

Czy zgadzasz się z twierdzeniem, że coś z pozoru złego może zrodzić dobro? Przedstaw w rozprawce swoje stanowisko. Odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Wypracowanie na temat nr

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

WPISUJE UCZEŃ

KOD UCZNIA

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Arkusz IV

**OGÓLNOPOLSKI PRÓBNY
EGZAMIN ÓSMOKLASISTY Z OPERONEM**

JĘZYK POLSKI

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera **18 stron** (zadania **1.–22.**) i czy jest dołączona do niego karta odpowiedzi. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Wpisz swój kod oraz PESEL w wyznaczonym miejscu na tej stronie i na karcie odpowiedzi.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
5. Rozwiązania zadań **zamkniętych** (zadania **2.–5., 7., 10., 11., 15.–18.1., 19., 20.**) zaznacz na karcie odpowiedzi zgodnie z instrukcją zamieszczoną na następnej stronie. Pamiętaj, że w każdym zadaniu poprawna jest **tylko jedna** odpowiedź.
6. Rozwiązania zadań **otwartych** (zadania **1., 6., 8., 9., 12.–14., 18.2., 21., 22.**) zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach w arkuszu egzaminacyjnym. Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu polecono inaczej. Ewentualne poprawki w odpowiedziach nanosź zgodnie z instrukcją zamieszczoną na następnej stronie.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
8. Na trzeciej stronie arkusza jest zamieszczona lista lektur obowiązkowych.

**GRUDZIEŃ
2020**

**Czas pracy:
120 minut**

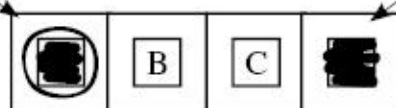
**Liczba punktów
do uzyskania: 50**

Powodzenia!

Zapoznaj się z poniższymi informacjami.

1. Zadania zamknięte – zaznaczanie poprawnych odpowiedzi i pomyłek

Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.

Poprawna odpowieź w zadaniu	Układ odpowiedzi na karcie odpowiezi	Sposób zaznaczenia <u>poprawnej</u> odpowiezi	Sposób zaznaczenia <u>pomyłki</u> i poprawnej odpowiezi																		
C	<table><tr><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>D</td></tr></table>	A	B	C	D	<table><tr><td>A</td><td>B</td><td></td><td>D</td></tr></table>	A	B		D	<table><tr><td></td><td>B</td><td></td><td>D</td></tr></table>		B		D						
A	B	C	D																		
A	B		D																		
	B		D																		
AD	<table><tr><td>AC</td><td>AD</td><td>BC</td><td>BD</td></tr></table>	AC	AD	BC	BD	<table><tr><td>AC</td><td></td><td>BC</td><td>BD</td></tr></table>	AC		BC	BD	<table><tr><td>AC</td><td></td><td>BC</td><td></td></tr></table>	AC		BC							
AC	AD	BC	BD																		
AC		BC	BD																		
AC		BC																			
FP	<table><tr><td>PP</td><td>PF</td><td>FP</td><td>FF</td></tr></table>	PP	PF	FP	FF	<table><tr><td>PP</td><td>PF</td><td></td><td>FF</td></tr></table>	PP	PF		FF	<table><tr><td>PP</td><td></td><td></td><td>FF</td></tr></table>	PP			FF						
PP	PF	FP	FF																		
PP	PF		FF																		
PP			FF																		
A3	<table><tr><td>A1</td><td>A2</td><td>A3</td><td>B1</td><td>B2</td><td>B3</td></tr></table>	A1	A2	A3	B1	B2	B3	<table><tr><td>A1</td><td>A2</td><td></td><td>B1</td><td>B2</td><td>B3</td></tr></table>	A1	A2		B1	B2	B3	<table><tr><td>A1</td><td>A2</td><td></td><td>B1</td><td></td><td>B3</td></tr></table>	A1	A2		B1		B3
A1	A2	A3	B1	B2	B3																
A1	A2		B1	B2	B3																
A1	A2		B1		B3																

2. Zadania otwarte – zapisywanie poprawnych odpowiedzi i zaznaczanie pomyłek

Jeśli popełnisz błąd w odpowiedzi do zadania otwartego, przekreśl pomyłkę i zapisz poprawną odpowiedź:

– nad niepoprawnym fragmentem

istotna
Dlaczego podróż w czasie była dla Pana tak ważna?

– lub obok niego

Dlaczego podróż w czasie była dla Pana tak ważna? *istotna*

Lista lektur obowiązkowych

Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*

Aleksander Fredro, *Zemsta*

Jan Kochanowski, wybór fraszek i trenów, w tym tren VII i VIII

Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*

Ignacy Krasicki, *Żona modna*

Adam Mickiewicz, *Reduta Ordonu*, *Śmierć Pułkownika*, *Świtezianka*, *Dziady* część II, *Pan Tadeusz* (całość)

Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*

Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis*, *Latarnik*

Juliusz Słowacki, *Balladyna*

wiersze wybranych poetów

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Aleksander Kamiński

Kamienie na szaniec

Zośka! Cóż za fatalna, zdawałoby się, przeszkoda dla kariery przywódcy! Taki wygląd i takie przezwisko! [...]

Zośka był to chłopiec o wyjątkowych zdolnościach, wybitnej inteligencji teoretycznej i praktycznej. Wszystkim się interesował i gdziekolwiek zwrócił umysł, czegokolwiek się tknął – towarzyszyły mu szybkie i łatwe osiągnięcia. Jak to często bywa z chłopcem zdolnym – Zośka nie przepracowywał się zanadto w szkole. Uczył się na czwórki. W jednym półroczu przyniósł nawet na cenzurze większość trójek. Było to – rzecz charakterystyczna! – półrocze, w którym bardzo ciężko chorowała jego matka.

Uroda, wdzięk w sposobie bycia oraz pochłonięcie życiem domowym – wszystko to osłaniało i kryło przed otoczeniem naturę Zośki. Częściowo „dekonspirowały” go sporty. Zośka wyróżniał się w strzelectwie, w hokeju i w tenisie, zdobywając w turniejach międzyszkolnych szereg pierwszych miejsc. [...]

Zwycięstwo sportowe imponuje otoczeniu. Zośka był niemal zawsze zwycięzcą. Zwycięstwa kierowały nań spojrzenia kolegów. Równocześnie zaczęto stwierdzać rzecz inną: Zośka był uparty, uparty w sposób niezwykle drażniący. Rzadko to się zdarzało. Przeważnie albo nie zajmował stanowiska wobec rozgrywających się wypadków, albo też ustępował nalegającym. Gdy jednak zaciął się w jakiej decyzji – nic go nie mogło przełamać. Szczególnie, gdy upór wsparł się o inny potężny czynnik duszy Zośki – o ambicję. Zośka w dzieciństwie bał się wody. Rzeczka, jezioro, morze – odpychały go od siebie z jakąś przemożną siłą. Nie chciał nigdy wchodzić do wody powyżej piersi. Aż ktoś kiedyś poruszył w nim nutę ambicji i wywołał decyzję. Już przy końcu sezonu Zośka pływał bez niczyjej pomocy, zbudował kajak, w dwa lata potem był dobrym pływakiem i wreszcie w zawodach pływackich, jako najlepszy z Buków, zaczął reprezentować zespół.

Sporty, ambicja, upór wyrabiały mu, rzecz oczywista, pewną sławę. Sława jednak koleżeńska była czymś, o co Zośka mało dbał. Nie starał się zjednać kolegów, nie szukał przyjaźni. Niekiedy zdawało się, że na całe swoje otoczenie patrzy jakby z dala, pomimo że wszystkim się interesował i każdemu starał się być pomocny. Albowiem najsilniejszą w tym czasie właściwością psychiczną Zośki była jego samotność. „Zawsze jestem raczej sam” – tak brzmiało pierwsze zdanie na pierwszej stronie pamiętnika Zośki. Poczucie samotności, powściągliwość i skrytość powodowały to, że Zośka raczej unikał kolegów – ale koledzy nie unikali Zośki. Albowiem jeden z paradoksów psychiki zbiorowej brzmi: samotność, częsta towarzyszka wewnętrznej siły człowieka – przyciąga i zniewala otoczenie.

W miarę jak biegły lata – autorytet Zośki w szkole i w zespole Buków ugruntowywał się i umacniał. Od piętnastego roku życia rządził już i kierował stale. Tym zaś różnił się od innych przywódców-rówieśników, że swą rolę wypełniał w sposób naturalny, prosty i nieznaczny. Nie rozkazywał, nie żądał, nie pouczał. Nie narzucał swej woli. W zwykły, prosty sposób mówił i w zwykły prosty sposób robił to, co chciał, by robili inni. I myślał raczej o innych niż o sobie. To wystarczało.

Całe otoczenie Zośki – i Buki, i szkoła, i dom – wiedziało o nim jedno: chłopiec ten umie przewidywać i umie zarządzać. Zaś trafne przewidywanie i dobre zarządzanie są istotą organizacji. Zośka był niewątpliwie dobrym organizatorem.

Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*, Katowice 1993.

Zadanie 1. (0–1)

Uporządkuj punkty planu tak, aby ich kolejność była zgodna z informacjami o Zośce przedstawionymi we fragmencie *Kamieni na szaniec* Aleksandra Kamińskiego. Wpisz do tabeli punkty we właściwej kolejności.

- A. Konsekwencja i stanowczość w realizacji postawionych sobie celów.
- B. Zdolności przywódcze i organizacyjne Zośki.
- C. Mistrzostwo bohatera w różnorodnych dyscyplinach sportowych.
- D. Wybitna inteligencja Zośki.
- E. Dystans bohatera wobec kolegów i rówieśników.

1.	2.	3.	4.	5.

Zadanie 2. (0–1)

Odpowiedz na pytanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W którym punkcie informacje o Zośce nie tworzą związku przyczynowo-skutkowego?

- A. choroba matki Zośki → słabe oceny na świadectwie
- B. osiągnięcia sportowe Zośki → podziw i uznanie kolegów
- C. chęć udziału w zawodach pływackich → decyzja o nauce pływania
- D. nieprzeciętna inteligencja Zośki → sukcesy w różnych dziedzinach życia

Zadanie 3. (0–1)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących fragmentu *Kamieni na szaniec* Aleksandra Kamińskiego. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

Przezwisko bohatera w znaczący sposób wpływało na jego relacje z kolegami.	P	F
Nieustanne samodoskonalenie wynikało z wewnętrznej potrzeby Zośki, a nie z presji otoczenia.	P	F

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Znajomych Zośki irytowało to, że bohater bywał

- A. wyniosły.
- B. uległy.
- C. złośliwy.
- D. uparty.

Zadanie 5. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Według narratora można było odnieść wrażenie, że Zośka „na całe swoje otoczenie patrzy jakby z daleka”, gdyż bohater

- A. lubił samotność i nie zabiegał o popularność wśród kolegów.
- B. chciał być przywódcą, więc nie integrował się z kolegami.
- C. nie interesował się sprawami i problemami swoich kolegów.
- D. unikał kolegów, bo nie mogli sprostać jego wymaganiom.

Zadanie 6. (0–2)

Bohater *Kamieni na szaniec* Tadeusz Zawadzki oprócz przezwiska „Zośka” miał także pseudonim „Kotwicki”. Wyjaśnij powód nadania przezwiska i pseudonimu bohaterowi. W odpowiedzi odwołaj się do znajomości treści całej lektury.

Wyjaśnienie powodu nadania przezwiska „Zośka”:

.....

.....

Wyjaśnienie powodu nadania pseudonimu „Kotwicki”:

.....

.....

Zadanie 7. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Z tekstu wynika, że przezwisko Zośki

- A. nie miało żadnego wpływu na jego postawę i działalność.
- B. dyskwalifikowało i kompromitowało go jako przywódcę.
- C. miało ukrywać jego prawdziwą siłę i hart ducha.
- D. odzwierciedlało dobroć i łagodny charakter bohatera.

Zadanie 8. (0–2)

W lekturze obowiązkowej pt. *Zemsta* Aleksandra Fredry nazwiska niektórych postaci odzwierciedlają ich cechy osobowości. Podaj nazwiska dwóch głównych postaci oraz uzasadnij związek tych nazwisk z cechami bohaterów.

1. Nazwisko:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

2. Nazwisko:

Uzasadnienie:

.....
.....
.....

Zadanie 9. (0–1)

Uzupełnij zdanie na podstawie ostatniego akapitu tekstu. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B, spośród C i D oraz spośród E i F.

Kilkakrotnie powtórzony A/B „i” C/D twierdzenie wyrażone przez narratora, że o umiejętnościach przywódczych Zośki byli przekonani E/F z jego środowiska.

A. przyimek	D. poddaje w wątpliwość
B. spójnik	E. wszyscy
C. wzmacnia i podkreśla	F. tylko niektórzy

Zadanie 10. (0–1)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących fragmentu *Kamieni na szaniec* Aleksandra Kamińskiego. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

We fragmencie <i>Kamieni na szaniec</i> Aleksandra Kamińskiego występuje narracja trzecioosobowa.	P	F
Ostatnie zdanie fragmentu <i>Kamieni na szaniec</i> Aleksandra Kamińskiego zawiera opinię narratora o bohaterze tekstu.	P	F

Zadanie 11. (0–1)

Zapoznaj się z definicją słowa „autorytet”, a następnie wskaż sens zdania. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

autorytet – [...] a) «ogólnie uznana czyjaś powaga, wpływ, znaczenie» [...] b) «osoba, instytucja, doktryna, pismo itp. cieszące się [...] szczególnym uznaniem, poważaniem» [...].

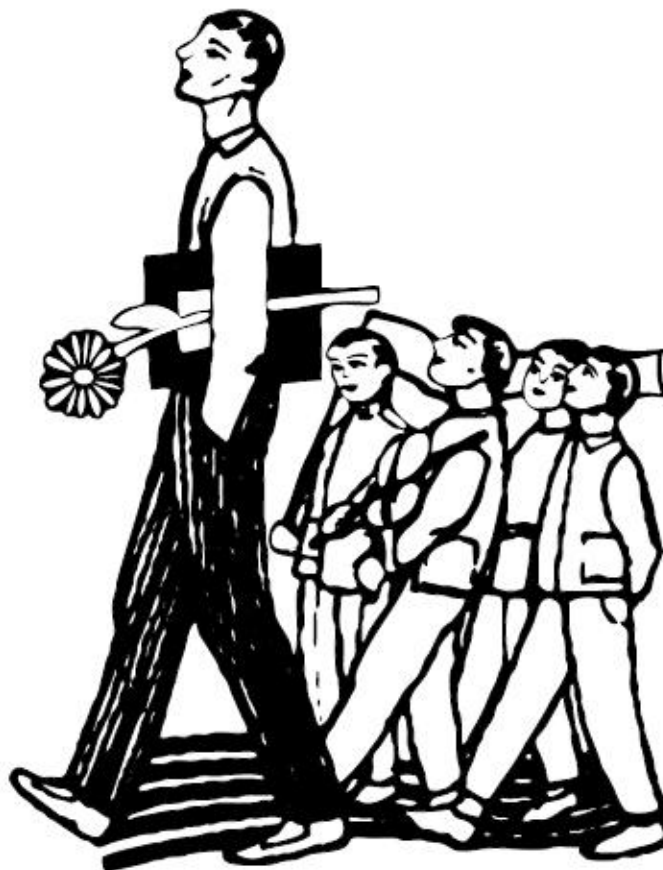
Uniwersalny słownik języka polskiego PWN, pod red. S. Dubisza, t. 1, Warszawa 2003.

Zdanie: „W miarę jak biegły lata – autorytet Zośki w szkole i w zespole Buków ugruntowywał się i umacniał” oznacza, że

- A. koledzy Zośki liczyli się z jego zdaniem.
B. Zośka wymuszał na chłopcach z zespołu Buków wykonywanie poleceń i żądał określonych zachowań.
C. Zośka podporządkowywał się temu, co myśleli jego koledzy.
D. zespół Buków i koledzy szkolni wybrali Zośkę na swojego przywódcę.

Zadanie 12. (0–2)

Czy poniższy rysunek może być ilustracją pojęcia „autorytet”? Sformułuj dwa argumenty potwierdzające twoje stanowisko. W argumentacji odwołaj się do elementów graficznych rysunku.

Źródło: https://autorytet.org/?page_id=61 (dostęp: 04.09.2020).

Stanowisko:

.....

Argument 1.

.....

.....

.....

Argument 2.

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0–3)

Przeczytaj poniższe fragmenty dwóch utworów.

Fragment 1.

– „Jenerale,
Czy go znam? – Tam stał zawsze, to działo kierował.
Nie widzę – znajdę – dojrzę – wśród dymu się schował:
Lecz wśród najgęstszych kłębów dymu, ileż razy
Widziałem rękę jego, dającą rozkazy. –
Widzę go znowu – widzę rękę – błyskawicę,
Wywija, grozi wrogom, trzyma palną świecę,
Biorą go – zginął. – O, nie – skoczył w dół, do lochów!” –
„Dobrze – rzeczce Jenerał, – nie odda im prochów”.

Fragment 2.

W głuchej puszczy, przed chatką leśnika,
Rota strzelców stanęła zielona;
A u wrót stoi straż Pułkownika,
Tam w izdebce Pułkownik ich kona.
Z wiosek zbiegły się tłumy wieśniacze:
Wódz to był wielkiej mocy i sławy,
Kiedy po nim lud prosty tak płacze
I o zdrowie tak pyta ciekawy.

13.1. Podaj tytuły lektur obowiązkowych, z których pochodzą zacytowane fragmenty.

Tytuł 1.

Tytuł 2.

13.2. Napisz, jak się nazywają bohaterowie literaccy, o których jest mowa w powyższych fragmentach. Co spowodowało, że zasłużyli oni na szacunek i miano autorytetu? Podaj dwa podobieństwa łączące te osoby. Odwołaj się do treści całych utworów.

Bohaterowie:

Podobieństwa:

1.

.....

2.

.....

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.**Paweł D. Piórkowski***Autorytety*

Kim jestem? Kim chcę być? To podstawowe, niemal graniczne pytania o człowieczeństwo. Z punktu widzenia filozofii są to pytania, na które każdy człowiek, w ten czy inny sposób, stara się znaleźć odpowiedź w swoim życiu. [...]

Próbując odpowiedzieć na wcześniej wspomniane elementarne pytania każdego człowieka ludzkość poszukuje drogowskazów. W świecie natychmiastowego dostępu do ogromnych zasobów danych i pokładów różnej jakości informacji jednostki poszukują punktów stałych. Często te same źródła informacji podsuwają społeczeństwu gotowe rozwiązania, gotowe pomysły czy same autorytety. [...]

W tym miejscu na pierwszy plan wysuwa się bodaj najbardziej istotny medioznawczo podział autorytetów na autorytet faktyczny i autorytet przypisany/wykreowany.

Znacznie łatwiejszy do zdefiniowania jest autorytet faktyczny. To osoba, której prestiż wynika z zewnętrznych względem odbiorcy i potwierdzalnych źródeł, jak np. stopień/tytuł naukowy, osiągnięcia w nauce, technice czy sporcie. Co ciekawe, często taki autorytet nie wymaga reklamy czy przedstawiania. Społeczeństwo czy też dana zbiorowość, przed którą występuje autorytet, wie, że dana jednostka jest autorytetem i raczej nie trzeba jej przedstawiać szerszemu audytorium. Autorytet faktyczny to autorytet prawdziwy, wyczuwany niemal instynktownie. Nie musi być to osoba sławna, gdyż często jej postawa świadczy o autorytecie. Oczywiście, autorytety faktyczne to często wielkie postacie [...], ale są także mniej znane lub wręcz „niszowe” autorytety, znane tylko małej zbiorowości. To jednostki wyróżniające się w swojej grupie czy na tle innych zbiorowości. Mogą to być wybitni specjaliści w danej dziedzinie lub osoby, które swoim codziennym życiem mogą stanowić wzór do naśladowania.

Drugą stroną jest przypisanie/wykreowanie danej jednostki jako autorytetu. Często przedstawiana osoba jako ekspert czy specjalista w danej dziedzinie ma urosnąć w oczach odbiorcy do rangi autorytetu. [...]

Autorytet wykreowany (przypisany) to nie tylko osoba przedstawiana zewnętrznie (poprzez np. media) jako autorytet, ale także taka, którą jednostka postrzega jako autorytet na podstawie pewnych zewnętrznych i – co ważne – jednostronnych lub podkoloryzowanych, często wizualnych atrybutów.

Mechanizm ten jest wykorzystywany przede wszystkim w reklamie. Osoba w kitlu musi być lekarzem lub naukowcem. Ubiór stał się więc atrybutem autorytetu, i o ile zdroworozsądkowo można podejrzewać, iż sam ubiór nie wystarczy, by kogoś uznać za autorytet, historia pokazuje coś zupełnie przeciwnego. [...]

Należy zauważyć, że autorytety są też kreowane w dziedzinach naukowych i sferach życia codziennego. Specjaliści od dziedziny, w której w oczach publiki są ekspertami, nierzadko z czasem się nimi faktycznie stają. Zatem jest to bardzo oczekiwana sytuacja – uzyskanie faktycznego autorytetu przez jednostkę, której ten autorytet przypisano lub wykreowano. Osoba posiadająca niewystarczające kompetencje w danej dziedzinie czy sferze, nadrabiająca to nauką i doświadczeniem, może zamienić pozorność autorytetu, jego kreacji, w autorytet prawdziwy.

Paweł D. Piórkowski, *Autorytety. Idole, pozory, eksperci i celebryci*, <https://repozytorium.umk.pl/bitstream/handle/item/3903/Pawe%C5%82%20Dariusz%20Pi%C3%B3rkowski%20-%20Autorytety.%20Idole%2C%20pozory%2C%20eksperci%20i%20celebryci.pdf?sequence=1> (dostęp: 04.09.2020).

Zadanie 14. (0–2)

Uzupełnij tekst w taki sposób, aby stanowił streszczenie tekstu Pawła D. Piórkowskiego.

Tekst Pawła D. Piórkowskiego dotyczy
..... . Autor charakteryzuje
..... oraz omawia
..... . Na koniec stwierdza, że
.....
.....

Zadanie 15. (0–1)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących tekstu Pawła D. Piórkowskiego. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

Autor tekstu twierdzi, że ludzie poszukują autorytetów, by móc się na kimś wzorować i mieć punkt odniesienia w różnych sytuacjach życiowych.	P	F
Według autora tekstu atrybutami osoby będącej prawdziwym autorytetem są osiągnięcia naukowe i wygląd budzący zaufanie.	P	F

Zadanie 16. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Przysłowiem, które nie ma żadnego związku z treścią tekstu Pawła D. Piórkowskiego, jest:

- A. Nie szata zdoła człowieka.
- B. Nie oceniaj książki po okładce.
- C. Nie wszystko złoto, co się świeci.
- D. Nie mów hop, póki nie przeskoczysz.

Zadanie 17. (0–1)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących tekstu Pawła D. Piórkowskiego. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

Mechanizmy wykorzystywane w reklamach świadczą o tym, że ich twórcy posługują się manipulacją.	P	F
Odbiorcy rozpoznają spreparowane przez twórców reklam autorytety, dlatego ich nie uznają.	P	F

Zadanie 18. (0–2)

Przeczytaj fragment *Małego Księcia* Antoine’a de Saint-Exupéry’ego, a następnie wykonaj zadania.

– Chciałbym zobaczyć zachód słońca. Proszę mi zrobić przyjemność. Proszę rozkazać słońcu, aby zaszło...

– Jeśli rozkażę generałowi, aby jak motyl przeleciał z jednego kwiatka na drugi, albo rozkażę mu napisać tragedię, albo zmienić się w morskiego ptaka, a generał nie wykona otrzymanego rozkazu, kto z nas nie będzie miał racji: ja czy on?

– Jego Królewska Mość – odpowiedział stanowczo Mały Książę.

– Słusznie. Należy wymagać tego, co można otrzymać. Autorytet opiera się na rozsądku. Jeśli rozkażesz twemu ludowi rzucić się do morza, lud się zbuntuje. Ja mam prawo żądać posłuszeństwa, ponieważ moje rozkazy są rozsądne.

– Więc jak jest z moim zachodem słońca? – przypomniał Mały Książę, który nigdy nie porzucił postawionego pytania.

– Będziesz miał twój zachód słońca. Zarządzę go. Lecz zaczekam, w mądrości rządzenia, aż warunki będą przychylne.

Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*, Białystok 1991.

18.1. Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Król uważa, że zasłużenie cieszy się autorytetem, ponieważ

- A. uzgadnia z poddanymi ich obowiązki.
- B. wydaje roztropne i przemyślane rozkazy.
- C. spełnia wszystkie prośby i oczekiwania.
- D. okazuje łaskę nieposłusznym poddanym.

18.2. Czy oczekiwanie Króla na przychylne warunki do zarządzenia zachodu słońca jest dowodem prawdziwej czy pozornej mądrości rządzenia? Uzasadnij swoje stanowisko, odwołując się do treści lektury.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 19. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wyrazem pochodnym o takiej samej budowie słowotwórczej jak wyraz „drogowskaz” jest

- A. „mianowanie”.
- B. „trójskok”.
- C. „ciśnieniomierz”.
- D. „naramiennik”.

Zadanie 20. (0–1)

Odpowiedz na pytanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W którym wyrazie pisownia „ż” jest zgodna z tą samą zasadą ortograficzną, co zastosowana w wyrazie „można”?

- A. „prestż”
- B. „zauważyć”
- C. „należy”
- D. „także”

Zadanie 21. (0–3)

W twojej szkole odbędzie się spotkanie z psychologiem, który wygłosi wykład na temat „Autorytety współczesnej młodzieży”. Napisz ogłoszenie, w którym zachęcisz uczniów do udziału w spotkaniu. Użyj dwóch argumentów.

Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 22. (0–20)

Wybierz jeden z podanych tematów i napisz wypracowanie.

Temat 1.

Napisz opowiadanie o twoim spotkaniu z Zośką, bohaterem *Kamieni na szaniec*, podczas którego dowiadujesz się, w jaki sposób wykorzystał on swoje zdolności przywódcze i organizacyjne. Wykaż się dobrą znajomością utworu Aleksandra Kamińskiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.

Temat 2.

Czy bohaterowie utworów literackich mogą być autorytetami dla współczesnej młodzieży? Napisz rozprawkę, w której przedstawisz swoje stanowisko. W argumentacji odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.

WPISUJE UCZEŃ

KOD UCZNIA

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Arkusz V

**OGÓLNOPOLSKI PRÓBNY
EGZAMIN ÓSMOKLASISTY Z OPERONEM**

JĘZYK POLSKI

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera **16 stron** (zadania **1.–16.**) i czy jest dołączona do niego karta odpowiedzi. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Wpisz swój kod oraz PESEL w wyznaczonym miejscu na tej stronie i na karcie odpowiedzi.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
5. Rozwiązania zadań **zamkniętych** (zadania **1.–4., 6., 9.2.–11., 13.1., 13.2., 14.1.**) zaznacz na karcie odpowiedzi zgodnie z instrukcją zamieszczoną na następnej stronie. Pamiętaj, że w każdym zadaniu poprawna jest **tylko jedna** odpowiedź.
6. Rozwiązania zadań **otwartych** (zadania **5., 7.–9.1., 12., 13.3., 14.2.–16.**) zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach w arkuszu egzaminacyjnym. Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu polecono inaczej. Ewentualne poprawki w odpowiedziach nanoś zgodnie z instrukcją zamieszczoną na następnej stronie.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
8. Na trzeciej stronie arkusza jest zamieszczona lista lektur obowiązkowych.

**MARZEC
2021**

**Czas pracy:
120 minut**

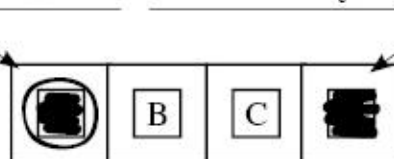
**Liczba punktów
do uzyskania: 45**

Powodzenia!

Zapoznaj się z poniższymi informacjami.

1. Zadania zamknięte – zaznaczanie poprawnych odpowiedzi i pomyłek

Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.

Poprawna odpowieź w zadaniu	Układ odpowiedzi na karcie odpowiezi	Sposób zaznaczenia <u>poprawnej</u> odpowiezi	Sposób zaznaczenia <u>pomyłki</u> i poprawnej odpowiezi																		
C	<table><tr><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>D</td></tr></table>	A	B	C	D	<table><tr><td>A</td><td>B</td><td></td><td>D</td></tr></table>	A	B		D	<table><tr><td></td><td>B</td><td></td><td>D</td></tr></table>		B		D						
A	B	C	D																		
A	B		D																		
	B		D																		
AD	<table><tr><td>AC</td><td>AD</td><td>BC</td><td>BD</td></tr></table>	AC	AD	BC	BD	<table><tr><td>AC</td><td></td><td>BC</td><td>BD</td></tr></table>	AC		BC	BD	<table><tr><td>AC</td><td></td><td>BC</td><td></td></tr></table>	AC		BC							
AC	AD	BC	BD																		
AC		BC	BD																		
AC		BC																			
FP	<table><tr><td>PP</td><td>PF</td><td>FP</td><td>FF</td></tr></table>	PP	PF	FP	FF	<table><tr><td>PP</td><td>PF</td><td></td><td>FF</td></tr></table>	PP	PF		FF	<table><tr><td>PP</td><td></td><td></td><td>FF</td></tr></table>	PP			FF						
PP	PF	FP	FF																		
PP	PF		FF																		
PP			FF																		
A3	<table><tr><td>A1</td><td>A2</td><td>A3</td><td>B1</td><td>B2</td><td>B3</td></tr></table>	A1	A2	A3	B1	B2	B3	<table><tr><td>A1</td><td>A2</td><td></td><td>B1</td><td>B2</td><td>B3</td></tr></table>	A1	A2		B1	B2	B3	<table><tr><td>A1</td><td>A2</td><td></td><td>B1</td><td></td><td>B3</td></tr></table>	A1	A2		B1		B3
A1	A2	A3	B1	B2	B3																
A1	A2		B1	B2	B3																
A1	A2		B1		B3																

2. Zadania otwarte – zapisywanie poprawnych odpowiedzi i zaznaczanie pomyłek

Jeśli popełnisz błąd w odpowiedzi do zadania otwartego, przekreśl pomyłkę i zapisz poprawną odpowiedź:

– nad niepoprawnym fragmentem

istotna
Dlaczego podróż w czasie była dla Pana tak ważna?

– lub obok niego

Dlaczego podróż w czasie była dla Pana tak ważna? *istotna*

Lista lektur obowiązkowych

Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*

Aleksander Fredro, *Zemsta*

Jan Kochanowski, wybór fraszek i trenów, w tym tren VII i VIII

Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*

Ignacy Krasicki, *Żona modna*

Adam Mickiewicz, *Reduta Ordonia*, *Śmierć Pułkownika*, *Świtezianka*, *Dziady* część II, *Pan Tadeusz* (całość)

Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Księżę*

Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis*, *Latarnik*

Juliusz Słowacki, *Balladyna*

wiersze wybranych poetów

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Antoine de Saint-Exupéry

Mały Książę

Szósta planeta była dziesięć razy większa. Mieszkał na niej Starszy Pan, który pisał olbrzymie księgi.

– Proszę! Oto badacz! – wykrzyknął, ujrawszy Małego Księcia.

Mały Książę usiadł za stołem, lekko dysząc. Bardzo długo już podróżował.

– Skąd przybywasz? – zagadnął go Starszy Pan.

– Co to za gruba księga? – spytał Mały Książę. – Co pan tu robi?

– Jestem geografem – odpowiedział Starszy Pan.

– Co to znaczy geograf?

– Jest to uczony, który wie, gdzie znajdują się morza, rzeki, miasta, góry i pustynie.

– To bardzo ciekawe – powiedział Mały Książę. – Nareszcie odkryłem pożyteczne zajęcie!

I rozejrzał się po planecie geografa. Nigdy jeszcze nie widział tak wspaniałej planety.

– Pańska planeta jest bardzo ładna. Czy są na niej oceany?

– Nie mogę tego wiedzieć – odpowiedział geograf.

– Ach... – Mały Książę był rozczarowany. – A góry?

– Nie mogę tego wiedzieć – powiedział geograf.

– A miasta, rzeki, pustynie?

– Tego też nie mogę wiedzieć – odparł geograf.

– Ależ pan jest geografem?!

– To prawda – rzekł geograf – lecz nie jestem badaczem. Bardzo brak mi badaczy. Zadanie geografa nie polega na liczeniu miast, rzek, gór, oceanów i pustyni. Geograf jest zbyt ważną osobistością, aby mógł pozwolić sobie na lazikowanie. On nie opuszcza swego biura, lecz przyjmuje badaczy, wypytuje i notuje ich spostrzeżenia. A gdy uwagi któregoś uzna za interesujące, wtedy każe robić wywiad o moralności danego badacza.

– Po co?

– Ponieważ kłamiący badacz wywołałby katastrofy w księgach geografii. [...] Kiedy więc moralność badacza wydaje się zadowalająca, sprawdza się prawdziwość jego odkrycia.

– Sprawdza się na miejscu?

– Nie. To zbyt skomplikowane. Żąda się od badacza dowodów. Gdy na przykład chodzi o odkrycie wielkiej góry, żąda się, aby dostarczył wielkich kamieni.

Nagle geograf ożywił się:

– Ależ ty przybywasz z daleka! Jesteś badaczem! Opisz mi twoją planetę!

Geograf otworzył księgę i zaostrzył ołówek. [...]

– Och, u mnie wcale nie jest ciekawie – odpowiedział Mały Książę. Planeta jest bardzo mała. Mam trzy wulkany. Dwa czynne i jeden wygasły. Ale nigdy nic nie wiadomo.

– Nigdy nic nie wiadomo – powtórzył geograf.

– Mam także kwiat.

– Kwiaty nas nie interesują.

– A dlaczego? To najładniejsze z istniejących rzeczy!

– Ponieważ kwiaty są efemeryczne.

– Co to znaczy „efemeryczne”? [...]

– Znaczy to „zagrożony bliskim unicestwieniem”. [...]

„Moja róża jest efemeryczna – powiedział do siebie Mały Książę – i ma tylko cztery kolce dla obrony przed niebezpieczeństwem. A ja zostawiłem ją zupełnie samą...”.

Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*, przeł. J. Szwykowski, Warszawa 2009.

Zadanie 1. (0–1)

Odpowiedz na pytanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Jak geograf traktuje przybycie Małego Księcia?

- A. z niechęcią B. z entuzjazmem C. z obojętnością D. z gniewem

Zadanie 2. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Według geografa nie każdy może być badaczem, ponieważ

- A. funkcja ta wymaga rezygnacji z przyjemności.
B. nie każdy posiada wiedzę o świecie.
C. badacz musi odznaczać się odpowiednią moralnością.
D. nie każdy ma dar pisanía.

Zadanie 3. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Informacja geografa o tym, że róża jest efemeryczna, wywołała w Małym Księciu

- A. lęk. B. smutek. C. zadowolenie. D. zubożenie.

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź spośród A i B oraz uzasadnienie spośród C i D.

Wypowiedź Małego Księcia dotycząca planety geografa i jego zajęcia zawiera A/B. Świadczy o tym C/D.

- A. fakt C. posługiwanie się słownictwem wartościującym.
B. opinię D. posługiwanie się słownictwem neutralnym.

Zadanie 5. (0–2)

Czy zgadzasz się ze stanowiskiem geografa, że nie powinien być badaczem przemierzającym świat? Uzasadnij swoje stanowisko dwoma argumentami.

Stanowisko:

.....

Argument 1.

.....

.....

.....

Argument 2.

.....

.....

.....

Zadanie 6. (0–1)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących fragmentu *Małego Księcia* Antoine’a de Saint-Exupéry’ego. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

Mały Książę chwali się przed geografa swoją planetą.	P	F
Geograf symbolizuje człowieka, dla którego ważniejsze jest doświadczanie świata od zgłębiania teorii o nim.	P	F

Zadanie 7. (0–2)

Jednym z bohaterów, którego odwiedza Mały Książę, jest Bankier. Podaj bohatera z innej lektury obowiązkowej, który odznacza się podobną postawą do tej postaci. Wyjaśnij, na czym polega podobieństwo między nimi.

Bohater:

Uzasadnienie:

Zadanie 8. (0–2)

Przyjrzyj się ilustracji, a następnie wykonaj zadanie.

Wskaż dwa symbole występujące w *Małym Księciu*, które zostały użyte jako elementy graficzne na ilustracji. Wyjaśnij, do czego odnosiły się te symbole.

1. element graficzny

.....

.....

2. element graficzny

.....

.....

Zadanie 9. (0–2)

Przeczytaj fragment *Latarnika* Henryka Sienkiewicza, a następnie wykonaj zadania.

Naprawdę było jakoś uroczyście, a cicho i poważnie. Nagle wśród tego spokoju natury rozległ się drżący głos starego, który czytał głośno, by się samemu lepiej rozumieć:

*Litwo, ojczyzno moja, ty jesteś jak zdrowie!
Ile cię trzeba cenić, ten tylko się dowie,
Kto cię stracił. Dziś piękność twą w całej ozdobie
Widzę i opisuję, bo tęsknię po tobie...*

Skawińskiemu zabrakło głosu. Litery poczęły mu skakać do oczu; w piersi coś urwało się i szło na kształt fali od serca wyżej i wyżej, tłumiąc głos, ściskając za gardło...

9.1. Podaj tytuł i autora utworu czytanego przez Skawińskiego.

.....

9.2. Na podstawie powyższego fragmentu oraz znajomości całego utworu *Latarnik* Henryka Sienkiewicza uzupełnij zdanie. Wybierz odpowiedź spośród A i B oraz odpowiedź spośród C i D.

Czytana przez Skawińskiego książka wywołała w bohaterze A/B, ponieważ C/D.

A. zwątpienie

C. nie mógł przypomnieć sobie nazwiska polskiego poety

B. wzruszenie

D. obudziła w nim tęsknotę za utraconą ojczyzną

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.**Harry Alder*****Jak podwyższyć swoją inteligencję***

Niektórzy ludzie interesują się innymi osobami, ich pracą, rodziną, hobby, pasjami itd. Oni zawsze zadają pytania, chcą spróbować czegoś nowego, poznać inny punkt widzenia, chętnie słuchają i uczą się nowych rzeczy. [...]

Uczenie się od innych nic nie kosztuje, a może przynieść wiele korzyści. Nowe wiadomości pomagają czasem rozwiązywać problemy na podstawie nie tylko własnych doświadczeń. Nowa wiedza umożliwia przyjęcie nowej perspektywy. Zaczynasz widzieć rzeczy z innego punktu widzenia – oczami osób o innych doświadczeniach niż twoje. Czy pozwoliłbyś hydraulikowi wykonać pracę, nie przyglądając się jego czynnościom, nie zadając pytań i nie zdobywając nowych informacji? Czy przepuścisz okazję dowiedzenia się czegoś o dziedzinie, o której nawet nie słyszałeś, a o której zaczął opowiadać znajomy lub kolega? Czy pozwolisz, żeby słyszane na każdym kroku słowo pozostało niezrozumiałe, czy też sprawdzisz jego znaczenie i włączysz do swojego słownictwa? Interesowanie się i wykorzystywanie każdej okazji do poszerzenia wiedzy to bardzo mądry sposób osobistego rozwoju – to cecha mistrzów. [...]

Rób miejsce dla szans. Gracz w golfa, Gary Player, mawiał: „Im więcej trenuję, tym większe mam szczęście”. Ucz się w sytuacjach, które wcale nie miały być pouczające. W szczególności ucz się na własnych błędach. Jeśli trzeba, popelniaj ich więcej, podejmując więcej prób. Spodziewaj się szczęśliwych wydarzeń i dobrych zbiegów okoliczności. One zdarzają się bez przerwy i nie dotyczą tylko określonych osób, warto więc domagać się swego. Nie spodziewaj się złego obrotu spraw. Po co kusić los? Prawie zawsze sprawdza się powiedzenie, że dostajesz to, o czym najusilniej myślisz. Z różnych wydarzeń możemy się wiele nauczyć, jeśli tylko spojrzymy na nie jak na lekcje. Poniesienie porażki to tylko osiągnięcie rezultatów innych niż spodziewane. Przy odpowiednim nastawieniu umysłu uczymy się od każdej realnej i potencjalnej sprawy. Jeśli dobrze popatrzysz, dostrzeżesz korzyści w każdym doświadczeniu.

Wykorzystywanie nadarżających się szans – kreatywnych przypadków – stanowi cechę wysokiej inteligencji i prowadzi do sukcesu w wielu dziedzinach życia. Wiele wynalazków i odkryć naukowych powstało w wyniku przypadku lub zbiegu okoliczności. [...]

Kiedy wychodzimy poza rutynowe myślenie i pozbywamy się nawyków, mamy skłonności do większej kreatywności. A zatem nieznane otoczenie i zachodzące zmiany sprzyjają powstawaniu nowych pomysłów. [...] Nowe miasto, nowy dom, nowa szkoła, choć początkowo przysparzają stresów, mogą się okazać środowiskiem bardzo dobrze wpływającym na kreatywność i rozwój umysłowości. Często wzbogacają umysł i rozbudzają prawdziwą inteligencję. Nawet krótkotrwała „zmiana scenerii” ożywia kreatywne myślenie.

Harry Alder, *Jak podwyższyć swoją inteligencję*, Warszawa 2006.

Zadanie 10. (0–1)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących fragmentu tekstu Harry'ego Aldera. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

Autor uważa, że najlepszym sposobem zdobywania wiedzy jest przyglądanie się innym i uczenie się na ich błędach, bo to nas ochroni przed niepotrzebnymi w życiu porażkami.	P	F
Autor tekstu zachęca do ciągłego podejmowania wyzwań, uczenia się i zdobywania doświadczeń, choćby nawet za cenę popełnionych błędów i poniesionych porażek.	P	F

Zadanie 11. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Ze słów Gary’ego Playera: „Im więcej trenuję, tym większe mam szczęście” wynika, że

- A. człowiekowi niewiele do szczęścia potrzeba.
- B. w życiu warto liczyć na łut szczęścia.
- C. swojemu szczęściu trzeba dopomóc.
- D. odważnym szczęście sprzyja.

Zadanie 12. (0–2)

Wyjaśnij, na czym polega perswazyjny charakter tekstu Harry’ego Aldera. Podaj dwa przykłady wykorzystanych przez autora środków perswazyjnych.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0–3)

Przeczytaj wiersz Juliana Tuwima, a następnie wykonaj zadania.

Nieciekaw jestem świata,
Ogromnych, pięknych miast:
Nie więcej one powiedzą,
Jak ten przydrożny chwast.

Nieciekaw jestem ludzi,
Co nauk zgłębili sto:
Wystarczy mi pierwszy lepszy,
Wystarczy mi byle kto.

I ksiąg nie jestem ciekaw
– Możecie ze mnie drwić –
Wiem ja bez ksiąg немало
I wiem, co znaczy żyć.

Usiadłem sobie pod drzewem,
Spokojny jestem i sam –
O, Boże! O, szczęście moje!
Jakże dziękować Ci mam?

Julian Tuwim, *Szczęście* [w:] tegoż, *Wiersze wybrane*, Wrocław 1986.

13.1. Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Cechą świata, którą najbardziej ceni podmiot liryczny, jest

- A. dynamizm.
- B. potęga.
- C. doskonałość.
- D. prostota.

13.2. Uzupełnij zdanie. Wybierz odpowiedź spośród A i B oraz odpowiedź spośród C i D.

Podmiot liryczny w wierszu Juliana Tuwima jest w A/B nastroju, co ujawnia się w wykrzyknieniu C/D.

- A. pogodnym
- B. przygnębiającym
- C. „O, Boże!”
- D. „O, szczęście moje!”

13.3. Wyjaśnij, jaki pogląd na temat źródeł wiedzy kryje zdanie z tekstu Harry’ego Aldera: „Ucz się w sytuacjach, które wcale nie miały być pouczające”. Zacytuj fragment wiersza Juliana Tuwima, w którym podmiot liryczny wyraża podobne stanowisko.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 14. (0–2)

Wykonaj zadania.

14.1. Odpowiedz na pytanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Jakie imiesłowy należy zastosować, aby poprawnie przekształcić podane zdanie na wypowiedzenie z imiesłowowymi równoważnikami zdania?

Kiedy wychodzimy poza rutynowe myślenie i pozbywamy się nawyków, mamy skłonności do większej kreatywności.

- A. imiesłowy przysłówkowe uprzednie
- B. imiesłowy przysłówkowe współczesne
- C. imiesłowy przymiotnikowe czynne
- D. imiesłowy przymiotnikowe bierne

14.2. Przekształć podane zdanie na wypowiedzenie z imiesłowowymi równoważnikami zdania. Podkreślone czasowniki zastąp właściwymi imiesłowami.

Kiedy wychodzimy poza rutynowe myślenie i pozbywamy się nawyków, mamy skłonności do większej kreatywności.

.....

.....

Zadanie 15. (0–3)

Zredaguj zaproszenie na mające odbyć się w twojej miejscowości spotkanie z wybitnym naukowcem – wynalazcą. Użyj dwóch argumentów zachęcających do udziału w spotkaniu.

Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0–20)

Wybierz jeden z podanych tematów i napisz wypracowanie.

Temat 1.

Napisz opowiadanie o twoim spotkaniu z wybranym bohaterem z lektury obowiązkowej, podczas którego dowiesz się o jego świecie i zasadach nim rządzących. Wykaż się dobrą znajomością lektury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.

Temat 2.

Czy to, czego człowiek się nauczy, może wpłynąć na zmianę jego życia? Napisz rozprawkę, w której przedstawisz swoje stanowisko. W argumentacji odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.

Klucz punktowania

Arkusz I

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
1.	PP	1	1 pkt – wskazanie poprawnych odpowiedzi 0 pkt – odpowiedź niewłaściwa lub niepełna albo brak odpowiedzi
2.	D	1	1 pkt – wskazanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – odpowiedź niewłaściwa albo brak odpowiedzi
3.	FP	1	1 pkt – wskazanie poprawnych odpowiedzi 0 pkt – odpowiedź niewłaściwa lub niepełna albo brak odpowiedzi
4.	Przykładowa odpowiedź: Pytanie 1.: Czego o życiu dowiedział się pan podczas podróży w czasie? Pytanie 2.: W jakim stopniu odbyta podróż spełniła pańskie oczekiwania? Pytanie 3.: Dlaczego podróż w czasie była dla pana tak ważna?	2	2 pkt – sformułowanie trzech pytań do fragmentu powieści 1 pkt – sformułowanie dwóch pytań do fragmentu powieści 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi
5.	A2	1	1 pkt – wskazanie poprawnych odpowiedzi 0 pkt – odpowiedź niewłaściwa lub niepełna albo brak odpowiedzi
6. a)	A3, B1	1	1 pkt – wskazanie poprawnych odpowiedzi 0 pkt – odpowiedź niewłaściwa lub niepełna albo brak odpowiedzi
6. b)	TN	1	1 pkt – wskazanie poprawnych odpowiedzi 0 pkt – odpowiedź niewłaściwa lub niepełna albo brak odpowiedzi
7.	PP	1	1 pkt – wskazanie poprawnych odpowiedzi 0 pkt – odpowiedź niewłaściwa lub niepełna albo brak odpowiedzi
8.	BD	1	1 pkt – wskazanie poprawnych odpowiedzi 0 pkt – odpowiedź niewłaściwa lub niepełna albo brak odpowiedzi
9.	Przykładowa odpowiedź: ZAPROSZENIE Klasa VIII c zaprasza wszystkich zainteresowanych na niecodzienne spotkanie z podróżnikiem w przestrzeń kosmiczną! Masz niepowtarzalną okazję spotkać się z człowiekiem, który zrealizował odwieczne marzenie ludzkości o poznaniu tajemnic wszechświata. W trakcie spotkania możesz poznać warunki życia w kosmosie, bolączki dnia codziennego, zapytać o to, jak radzić sobie z samotnością i rozłąką z najbliższymi. Spotkanie odbędzie się 13 grudnia 2018 r. o godz. 16 w sali gimnastycznej naszej szkoły. Przyjdź sam i przyprowadź kolegów! Zapraszamy!	3	Treść i forma: 2 pkt – treść zgodna z poleceniem, uwzględniona zachęta do czynnego uczestnictwa w spotkaniu; uwzględnionych 5 elementów dotyczących formy: kto zaprasza? kogo zaprasza? na co zaprasza? kiedy? gdzie?; użycie dwóch argumentów 1 pkt – treść zgodna z poleceniem, uwzględniona zachęta do czynnego uczestnictwa w spotkaniu; uwzględnione 4 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo zaprasza? ORAZ/ALBO na co zaprasza? ORAZ/ALBO kiedy ORAZ/ALBO gdzie?; użycie jednego argumentu 0 pkt – treść niezgodna z poleceniem ALBO treść zgodna z poleceniem, ale uwzględnione tylko 3 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo zaprasza?

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
			ORAZ/ALBO na co zaprasza? ORAZ/ALBO kiedy? ORAZ/ALBO gdzie? <u>Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna:</u> 1 pkt – łącznie nie więcej niż dwa błędy (językowe, ortograficzne, interpunkcyjne) 0 pkt – łącznie trzy lub więcej błędów (językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych)
10.	Podróżując w przeszłość, odwiedza trzy miejsca: szkołę (do której chodził w dzieciństwie), dom towarowy pana Fezziwiga (tam pracował Scrooge jako młodzieniec), dom Belle (byłej narzeczonej) pod przewodnictwem Ducha Przeszłych (Minionych) Wigilii Bożego Narodzenia. Spotkanie z duchami uświadamia bohaterowi, że sens życia tkwi nie w posiadaniu dóbr materialnych i bogaceniu się, ale w kontakcie z ludźmi, rodziną, pomocy innym.	2	2 pkt – pełna odpowiedź 1 pkt – odpowiedzi do pierwszego zdania lub odpowiedzi do drugiego zdania 0 pkt – odpowiedź niewłaściwa albo brak odpowiedzi
11.	C	1	1 pkt – wskazanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – odpowiedź niewłaściwa albo brak odpowiedzi
12.	FP	1	1 pkt – wskazanie poprawnych odpowiedzi 0 pkt – odpowiedź niewłaściwa lub niepełna albo brak odpowiedzi
13.	Przykładowa odpowiedź: Przytoczone zdania z tekstu oznaczają, że dla każdego człowieka miejsce może znaczyć coś innego: jeden zadowala się najbliższym otoczeniem, ulubionym fotelem, inny szuka swojego miejsca po całym świecie.	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niewłaściwa lub brak odpowiedzi
14.	D	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niewłaściwa lub brak odpowiedzi
15. a)	B	1	1 pkt – wskazanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi
15. b)	BD	1	1 pkt – wskazanie poprawnych odpowiedzi 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi
16. a)	Cząstkę „-by” piszemy łącznie z czasownikami w formie osobowej.	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niewłaściwa albo brak odpowiedzi
16. b)	Przykładowa odpowiedź: Otrzymałabym lepszą ocenę ze sprawdzianu i mogłabym pójść dziś do kina, gdybym się więcej uczyła.	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
17. a)	Adam Mickiewicz <i>Pan Tadeusz</i>	1	1 pkt – poprawne wskazanie imienia i nazwiska autora oraz tytułu utworu 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi
17. b)	Sędzia Soplica	1	1 pkt – poprawne wskazanie bohatera utworu 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi
17. c)	Przykładowa odpowiedź: Dvorek był symbolem polskości, tradycji, gościnności, to ostoja polskości i patriotyzmu.	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi
18.	Przykładowa odpowiedź: Opis miejsca ukazany we fragmencie <i>Ziela na kraterze</i> można nazwać, zgodnie z tekstem Yi-Fu Tuana, centrum wszechświata. Centrum wszechświata rozumiane jest jako miejsce szczególnie bliskie człowiekowi, miejsce, z którym jest on emocjonalnie związany. Dla bohaterów <i>Ziela na kraterze</i> takim miejscem był dom pisarza, otoczony miłością, ciepłem i dobrem.	2	2 pkt – zajęcie stanowiska i jego uzasadnienie z odwołaniem do fragmentu <i>Ziela na kraterze</i> oraz tekstu Yi-Fu Tuana 1 pkt – zajęcie stanowiska i jego uzasadnienie z odwołaniem do fragmentu <i>Ziela na kraterze</i> lub tekstu Yi-Fu Tuana 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi
19.	Przykładowa odpowiedź: Wybór źródła: Strona internetowa muzeum Uzasadnienie: 1. argument: Zawiera najwięcej informacji oraz zdjęć przedmiotów zgromadzonych w tym miejscu po Adamie Mickiewiczu. 2. argument: Muzeum najlepiej oddaje klimat czasów, w których żył Mickiewicz, przybliża nam realia życia ludzi z XIX w.	2	2 pkt – wybór źródła oraz poparcie wyboru dwoma argumentami 1 pkt – wybór źródła oraz poparcie jednym argumentem 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi

Zadanie 20. (20 pkt)

Temat 1. – wypracowanie o charakterze argumentacyjnym (rozprawka)

Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem Łukasza Świderskiego, że wspomnienia to jedyny wehikuł czasu, jakim dysponujemy? Napisz rozprawkę, w której uzasadnisz swoje stanowisko. Odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Kryteria oceniania wypracowania znajdują się na s. 124.

Temat 2. – wypracowanie o charakterze twórczym (opowiadanie)

Wyobraź sobie, że mędrzec z bajki Piquemala spotkał się ze Scrooge'em, bohaterem Opowieści wigilijnej. Napisz opowiadanie o ich spotkaniu, w którym wyjaśnisz też, czego to spotkanie nauczyło Scrooge'a. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Kryteria oceniania wypracowania znajdują się na s. 120.

Klucz punktowania

Arkusz II

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
1.	C	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
2.	PF	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
3.	np. 1. doskonale zdrowie i siła fizyczna 2. zamiłowanie do wojska, życia żołnierskiego 3. niechęć do nauki, niewielkie zainteresowanie szkołą	2	2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy cechy zgodne z poleceniem 1 pkt – odpowiedź zawierająca dwie cechy zgodne z poleceniem 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
4.	D	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
5.	A	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
6.	C	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
7.	BD	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
8.	a) Plany: ojca – miał służyć w wojsku (miał zostać żołnierzem) stryja – miał się ożenić i objąć gospodarstwo b) Realizacja planów: ojca – jako ułan wojsk Księstwa Warszawskiego przybył na Litwę wraz z armią napoleońską prowadzącą wojnę z Rosją, został polskim oficerem, w wyniku odniesionych ran został oddelegowany jako instruktor, miał zostać powołany do pułku formującego się w Nowogródku stryja – zaręczył się z Zosią (ślub odłożono do zakończenia wojny) i jako dziedzic majątku Sopliców oraz przyszły właściciel dóbr Horeszków nadał chłopom ziemię w posiadanie, zwalniając ich z poddaństwa	3	a) 1 pkt – odpowiedź poprawna, zgodna z treścią wskazanego fragmentu utworu 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi b) 2 pkt – odpowiedź zawierająca zgodną z treścią utworu realizację planów ojca i stryja 1 pkt – odpowiedź zawierająca zgodną z treścią utworu realizację planów ojca lub stryja 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
9.	np. Wartość 1. dobre wychowanie	2	2 pkt – odpowiedź zawierająca dwie wartości zgodne z treścią utworu i ich uzasadnienia

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
	Uzasadnienie: Zatrudnił i opłacał księdza, który pilnował Tadeusza i wpajał mu zasady właściwego zachowania, wychowywał go. Wartość 2. rodzina Uzasadnienie: Chciał, aby Tadeusz się ożenił, założył rodzinę, ustatkował się, dlatego kazał mu wrócić z Wilna. LUB Wartość: szacunek dla tradycji Uzasadnienie: Ksiądz, zgodnie z wolą stryja, wychowywał Tadeusza w szacunku dla dawnych, surowych zasad zachowania. LUB Wartość: religia Uzasadnienie: Na opiekuna w Wilnie wybrał dla Tadeusza księdza, który wpajał mu zasady moralne oparte na etyce chrześcijańskiej. LUB Wartość: dbałość o rodowy majątek Uzasadnienie: Tadeusz miał otrzymać niewielką wieś, w której zdobywałby doświadczenie w zarządzaniu majątkiem rodzowym (stryj planował przekazać go bratankowi).		1 pkt – odpowiedź zawierająca jedną wartość zgodną z treścią utworu i jej uzasadnienie 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
10.	FP	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
11.	B	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
12.	C	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
13.	Tytuł lektury: <i>Szyfrowe prace</i> Bohater: Andrzej Radek Uzasadnienie: np. Bohater pochodził z biednej, chłopskiej rodziny. Rodzice chłopca nie myśleli o jego wykształceniu, a nawet byli przeciwni nauce, uważając, że tak jak oni powinien pracować. Dzięki pomocy korepetytora – pana Paluszkiewicza – Andrzej poznał wartość nauki. Po jego śmierci był tak zdeterminowany, by zdobyć wykształcenie, że znosił biedę, ciężką pracę korepetytora i upokorzenia ze strony nauczycieli oraz kolegów (wyśmiewali jego chłopski język, skromne ubrania). Radek wbrew przeciwnościom realizował swój cel – uczył się w gimnazjum.	2	2 pkt – odpowiedź zawierająca tytuł utworu oraz bohatera wraz ze zgodnym z poleceniem uzasadnieniem wyboru tej postaci 1 pkt – odpowiedź zawierająca tytuł utworu lub bohatera wraz ze zgodnym z poleceniem uzasadnieniem wyboru tej postaci 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
14.	AD	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
15.	wybraniec losu – szczęściarz ofiara losu – pechowiec	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
16.	D	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
17.	PP	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
18.	A	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
19.	np. 1. Należy działać, bo zawsze jest czas na to, by coś zmienić w swoim życiu. 2. Jest wiele rzeczy, których można w życiu spróbować – wystarczy chcieć. LUB Nieważne, ile masz lat – każdy ma szansę na przeżycie czegoś niezwykłego. LUB Należy wyznaczać sobie nowe cele, do których można dążyć/dzięki którym można poszukiwać nowych dróg rozwoju.	1	1 pkt – sformułowanie dwóch zasad zawierających odniesienie do pytań wskazanych w poleceniu 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna, lub brak odpowiedzi
20.	np. Serdecznie zapraszam uczniów klas VIII Szkoły Podstawowej nr 3 w Redzie na spotkanie ze współtwórcą firmy Microsoft – Billem Gatesem. Spotkanie odbędzie się 24 września 2019 r. o godz. 14.00 w Młodzieżowym Domu Kultury w Gdyni przy ul. Morskiej 16. Na gości czekają liczne atrakcje. Będzie można wysłuchać wykładu współzałożyciela znanej firmy, uzyskać odpowiedzi na pytania dotyczące tajemnicy sukcesu oraz wziąć udział w warsztatach przedsiębiorczości. Dyrektor MDK Adam Nowak	3	Treść i forma: 2 pkt – treść zgodna z poleceniem, podanie dwóch argumentów uwzględniających zachętę do udziału w wydarzeniu; uwzględnionych pięć elementów dotyczących formy: kto zaprasza? kogo? na co? kiedy? gdzie? 1 pkt – treść zgodna z poleceniem, podanie dwóch argumentów uwzględniających zachętę do udziału w wydarzeniu; uwzględnione cztery elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo? ORAZ/ALBO na co? ORAZ/ALBO kiedy? ORAZ/ALBO gdzie? 0 pkt – treść niezgodna z poleceniem ALBO treść zgodna z poleceniem, ale uwzględnione tylko trzy elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo? ORAZ/ALBO na co? ORAZ/ALBO kiedy? ORAZ/ALBO gdzie? Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna: 1 pkt – łącznie nie więcej niż dwa błędy (językowe, ortograficzne, interpunkcyjne) 0 pkt – łącznie trzy lub więcej błędów (językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych)

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
			UCZNIOWIE ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna: 1 pkt – łącznie nie więcej niż trzy błędy (językowe, ortograficzne, interpunkcyjne) 0 pkt – łącznie cztery lub więcej błędów (językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych)
21.	B	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
22.	np. Wspólnym motywem łączącym fraszkę z ilustracją jest młodość nierozłącznie związana z szaleństwem, zabawą. We fraszce dowodzi tego stwierdzenie, że tak jak w roku zawsze występuje wiosna, tak młodości zawsze towarzyszy szaleństwo. Na ilustracji cienie staruszków odzwierciedlają ich szaloną młodość, bo pokazują ich w tańcu, podczas zabawy.	1	1 pkt – odpowiedź zawierająca zgodny z wymową obu tekstów kultury wspólny motyw i odwołania do fraszki oraz do ilustracji 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
23.	C	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi

Zadanie 24. (0–20)

Temat 1. – wypracowanie o charakterze twórczym (opowiadanie)

Wyobraź sobie, że tytułowy bohater książki *Pan Tadeusz* Adama Mickiewicza zaprosił do domu swojego stryja postać z innego utworu literackiego. Napisz opowiadanie o dwudniowym pobycie tej postaci w Soplicowie, którego życie i zwyczaje gość poznaje w towarzystwie Tadeusza. Wykaż się znajomością treści utworu Adama Mickiewicza. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Kryteria oceniania wypracowania znajdują się na s. 120.

Temat 2. – wypracowanie o charakterze argumentacyjnym (rozprawka)

Optymizm i zaufanie do ludzi – ułatwiają czy utrudniają życie? Napisz rozprawkę, w której rozważysz powyższy problem. Odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Kryteria oceniania wypracowania znajdują się na s. 124.

Klucz punktowania

Arkusz III

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
1.	BD	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
2.	A2 B4 C1 D3	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
3.	PF	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
4.	B	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
5.	np. Rudy uważa, że on i jego koledzy znaleźli się w wyjątkowej sytuacji, zostali wyróżnieni tym, że zdobyli wykształcenie w dobrej szkole (i są silnym, rozumiejącym się zespołem ludzi o podobnych ideałach), dlatego muszą działać na rzecz dobra wspólnego, są zobowiązani wykorzystywać swoje możliwości, umiejętności i wiedzę w dalszym życiu, dalej się rozwijać.	2	2 pkt – odpowiedź zawiera wyjaśnienie przenośnego znaczenia obu wyrazów 1 pkt – odpowiedź zawiera wyjaśnienie przenośnego znaczenia jednego wyrazu 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
6.	D	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
7.	AC	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
8.	np. Jest dużo pracy do wykonania w tym pięknym kraju. Miliony Maćków z wesołej piosenki żyje w wielkim niedostatku / w skrajnej nędzy.	1	1 pkt – odpowiedź zawiera poprawne przekształcenie obu zdań 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
9.	B	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
10.	np. Stanowisko: Uważam, że opanowanie i skupienie przydały się Alkowi w Małym Sabotażu. Argument z przykładem: Opanowanie i skupienie przydały się, ponieważ akcje były niebezpieczne,	2	2 pkt – odpowiedź zawiera stanowisko oraz argument z przykładem zgodnym z treścią utworu 1 pkt – odpowiedź zawiera stanowisko oraz argument bez przykładu lub stanowisko oraz przykład bez argumentu 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
	a każda nieostrożność czy chaotyczne działanie mogło zakończyć się aresztowaniem i śmiercią (umiejętność zapanowania nad emocjami gwarantowały powodzenie akcji). Przykładem może być akcja kopernikowska, podczas której Alek zachował zimną krew, spokojnie i w skupieniu odkręcał śruby z tablicy na pomniku Kopernika tuż obok gmachu policji. Opanował emocje nawet wtedy, gdy płyta spadła na ziemię, robiąc dużo hałasu.		
11.	A	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
12.	C	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
13.	BC	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
14.	złożeniami; wyrazów podstawowych; -o-; -owy	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
15.	a) A	2	a) 1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
	b) np. Zarówno bohaterowie <i>Kamieni na szaniec</i> , jak i osoba mówiąca w wierszu doświadczyli radosnej młodości, mieli ideały, plany i marzenia, ale ta młodość i czas doskonalenia swojej osobowości zostały przerwane przez wojnę. Zamiast się kształcić i rozwijać, musieli chwycić za broń i walczyć.		b) 1 pkt – odpowiedź poprawna, zgodna z wymową utworów 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
16.	np. 2. Pierwsze spotkanie z podróżnikiem Markiem Kamińskim. 3. Wyprawa na Biegun Północny. 4. Założenie fundacji „Poza Horyzonty”.	1	1 pkt – odpowiedź zawiera trzy poprawnie sformułowane punkty zgodne z chronologią zdarzeń 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
17.	FP	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
18.	B	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
19.	podróżowanie / odbywanie dalekich wypraw; pomaganiu innym w pokonywaniu barier / wspieraniu ludzi ciężko okaleczonych w wypadkach; prowadzenie własnej fundacji „Poza Horyzonty”	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
20.	np. Nazwa uczucia: podziw Argument 1. Bohater znalazł w sobie tyle siły, by mimo kalectwa wyruszyć na wyprawę, która nawet dla zdrowego człowieka może stanowić niebezpieczeństwo i barierę nie do pokonania. Argument 2. Mimo tragedii, jaka spotkała bohatera, oraz ogromnego cierpienia, myśli o innych i im pomaga.	2	2 pkt – odpowiedź zawiera nazwę uczucia oraz dwa argumenty 1 pkt – odpowiedź zawiera nazwę uczucia oraz jeden argument 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
21.	np. Uwaga! 26 lutego 2020 r. o godzinie 13.00 w auli naszej szkoły odbędzie się spotkanie z niezwykleym podróżnikiem Markiem Kamińskim. Zachęcamy wszystkich uczniów klas VIII do udziału w spotkaniu, które będzie obfitować w liczne atrakcje i niespodzianki. Uczestnicy będą mogli wziąć udział w konkursie z cennymi nagrodami oraz zadać pytania człowiekowi, dla którego żadne miejsce na naszej planecie nie jest tajemnicą. Liczymy na dużą frekwencję! Szkolne Koło Turystyczne	3	Treść i forma: 2 pkt – treść zgodna z poleceniem, podanie dwóch argumentów zawierających zachętę do udziału w wydarzeniu; uwzględnionych pięć elementów dotyczących formy: kto ogłasza? dla kogo? o czym? kiedy się odbywa? gdzie się odbywa? 1 pkt – treść zgodna z poleceniem, podanie dwóch argumentów zawierających zachętę do udziału w wydarzeniu; uwzględnione cztery elementy dotyczące formy: kto ogłasza? ORAZ/ALBO dla kogo? ORAZ/ALBO o czym? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa? 0 pkt – treść niezgodna z poleceniem ALBO treść zgodna z poleceniem, ale uwzględnione tylko trzy elementy dotyczące formy: kto ogłasza? ORAZ/ALBO dla kogo? ORAZ/ALBO o czym? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa? Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna: 1 pkt – łącznie nie więcej niż dwa błędy (językowe, ortograficzne, interpunkcyjne) 0 pkt – łącznie trzy lub więcej błędów (językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych) UCZNIOWIE ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna: 1 pkt – łącznie nie więcej niż trzy błędy (językowe, ortograficzne, interpunkcyjne) 0 pkt – łącznie cztery lub więcej błędów (językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych)

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
22.	np. a) Wspólnym dla obu ilustracji motywem jest niesienie pomocy drugiemu człowiekowi / dawanie wsparcia / podawanie pomocnej dłoni / pomaganie.	2	a) 1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
	b) Tytuł lektury obowiązkowej: <i>Opowieść wigilijna</i> Uzasadnienie: Główny bohater Ebenezer Scrooge musiał przejść długą drogę, zanim zrozumiał, co w życiu jest naprawdę ważne. Dzięki duchom chciwość i egoizm zastąpił wrażliwością na potrzeby drugiego człowieka i chęcią niesienia pomocy potrzebującym.		b) 1 pkt – odpowiedź zawiera tytuł lektury obowiązkowej oraz uzasadnienie zgodne z wymową utworu 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
23.	C	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi

Zadanie 24. (0–20)

Temat 1. – wypracowanie o charakterze twórczym (opowiadanie)

Napisz opowiadanie, w którym Jaś Mela podczas kolejnej podróży spotyka bohatera wybranej przez siebie lektury obowiązkowej. Opowiedz historię w ten sposób, by jej puentę stanowiło zdanie: *Rozmowa i uśmiech mogą dać drugiemu człowiekowi coś więcej*. Wykaż się znajomością wybranej lektury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Kryteria oceniania wypracowania znajdują się na s. 120.

Temat 2. – wypracowanie o charakterze argumentacyjnym (rozprawka)

Czy zgadzasz się z twierdzeniem, że coś z pozoru złego może zrodzić dobro? Przedstaw w rozprawce swoje stanowisko. Odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Kryteria oceniania wypracowania znajdują się na s. 124.

Klucz punktowania

Arkusz IV

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
1.	1. D, 2. C, 3. A, 4. E, 5. B	1	1 pkt – odpowiedź zawierająca punkty planu ułożone w kolejności zgodnej z fragmentem 0 pkt – odpowiedź niepoprawna, niepełna lub brak odpowiedzi
2.	C	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
3.	FP	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepoprawna, niepełna lub brak odpowiedzi
4.	D	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
5.	A	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
6.	np.: Wyjaśnienie powodu nadania przezwiska „Zośka”: Przezvisko wynikało z cech charakterystycznych wyglądu bohatera, miał on delikatną, subtelną, niemal dziewczęcą urodę. Wyjaśnienie powodu nadania pseudonimu „Kotwicky”: Bohater otrzymał pseudonim „Kotwicky”, ponieważ podczas działań w Małym Sabotażu wyróżnił się jako organizator i uczestnik akcji malowania na murach kotwicy – symbolu Polski Walczącej.	2	2 pkt – odpowiedź zawierająca dwa powody zgodne z treścią lektury 1 pkt – odpowiedź zawierająca jeden powód zgodny z treścią lektury 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
7.	A	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
8.	1. Nazwisko: Raptusiewicz Uzasadnienie, np.: Nazwisko nawiązuje do słowa „raptus”, oznaczającego osobę porywcą / „raptowny”, czyli gwałtowny. Charakteryzuje bohatera, który był gwałtowny, wybuchowy, żywiołowy. 2. Nazwisko: Milczek Uzasadnienie, np.: Nazwisko nawiązuje do słowa „milczek”, czyli określenia osoby mało mównej / słowa „milczeć”. Charakteryzuje człowieka, który był milczący, cichy, mało mówny, spokojny.	2	2 pkt – odpowiedź zawierająca dwa nazwiska wraz z właściwym uzasadnieniem 1 pkt – odpowiedź zawiera jedno nazwisko wraz z jego właściwym uzasadnieniem 0 pkt – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
	Uwaga: uczeń może podać nazwiska wraz z uzasadnieniem w dowolnej kolejności. Za podanie innych nazwisk uczeń nie otrzymuje punktów.		
9.	BCE	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepoprawna, niepełna lub brak odpowiedzi
10.	PP	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepoprawna, niepełna lub brak odpowiedzi
11.	A	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepoprawna, niepełna lub brak odpowiedzi
12.	np.: Stanowisko: Moim zdaniem rysunek może być ilustracją pojęcia „autorytet”. Argument 1. Autorytetem określa się osobę będącą wzorem dla innych, cieszącą się uznaniem, szacunkiem, mającą charyzmę. Na rysunku przedstawiono taką postać – nadano jej większe rozmiary, co ma pokazywać, że swoją wielkością dominuje nad innymi. Argument 2. Autorytet pociąga za sobą innych, skupia wokół siebie ludzi, wyznacza często drogę, którą podążają inni. Na rysunku przedstawia to grupa osób idąca tuż za wysokim mężczyzną; wszyscy idą jego śladem, są w niego wpatrzeni.	2	2 pkt – odpowiedź zawierająca stanowisko i dwa argumenty odwołujące się do elementów graficznych rysunku 1 pkt – odpowiedź zawierająca stanowisko i jeden argument odwołujący się do elementów graficznych rysunku 0 pkt – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi
13.1.	Tytuł 1. <i>Reduta Ordona</i> Tytuł 2. <i>Śmierć Pułkownika</i>	1	1 pkt – odpowiedź zawiera dwa tytuły utworów 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
13.2.	Bohaterowie: Ordon, Emilia Plater Podobieństwa, np.: 1. Oboje walczyli z zaborcami w powstaniu listopadowym / wślawili się jako dowódcy w walce podczas powstania listopadowego. 2. Oboje zginęli w walce z Rosjanami / Moskalami / zaborcami; oddali życie w walce za ojczyznę.	2	2 pkt – odpowiedź zawierająca nazwiska dwojga bohaterów oraz dwa podobieństwa wskazane w poleceniu 1 pkt – odpowiedź zawierająca nazwiska dwojga bohaterów oraz jedno podobieństwo wskazane w poleceniu 0 pkt – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi
14.	np.: Tekst Pawła D. Piórkowskiego dotyczy dwóch rodzajów autorytetów funkcjonujących w mediach / mechanizmów powstawania autorytetów funkcjonujących w mediach. Autor charakteryzuje autorytet faktyczny i wykreowany oraz omawia sposób ich	2	2 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne określenie tematu i tego, co powiedziano o nim w tekście, zachowująca właściwy poziom uogólnienia 1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne określenie tematu i tego, co powiedziano o nim w tekście, zaburzony poziom uogólnienia 0 pkt – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
	<i>oddziaływania na ludzi. Na koniec stwierdza, że autorytet pozorny może zmienić się w prawdziwy.</i> Uwaga: należy uznać sformułowania synonimiczne, poprawne merytorycznie i zgodne z treścią tekstu.		
15.	PF	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepoprawna, niepełna lub brak odpowiedzi
16.	D	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
17.	PF	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepoprawna, niepełna lub brak odpowiedzi
18.1.	B	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
18.2.	np.: Uważam, że oczekiwanie Króla na przychylne warunki do zarządzenia zachodu słońca jest dowodem pozor-nej mądrości rządzenia, ponieważ zachód słońca nastąpiłby niezależnie od woli Króla. Król czeka na przychylne warunki, czyli na moment zachodu słońca, na konkretną godzinę, aby wydać rozkaz, który natychmiast zostanie spełniony. Tym samym będzie miał poczucie bezwzględności wypełniania jego woli. Takie myślenie jest oparte na obłudzie.	1	1 pkt – odpowiedź zawiera stanowisko i jego uzasadnienie zgodne z treścią lektury 0 pkt – odpowiedź niepoprawna, niepełna lub brak odpowiedzi
19.	C	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
20.	B	1	1 pkt – odpowiedź poprawna 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
21.	np.: 15 grudnia 2020 r. o godzinie 14.00 w auli naszej szkoły odbędzie się spotkanie z psychologiem, który wygłosi wykład na temat „Autorytety współczesnej młodzieży”. Zachęcamy do udziału w spotkaniu uczniów klas VI–VIII. Podczas wykładu zostaną zaprezentowane osiągnięcia najwybitniejszych polskich naukowców, a po jego zakończeniu będzie można zadawać pytania i wziąć udział w dyskusji. Samorząd Uczniowski	3	Treść i forma: 2 pkt – treść zgodna z poleceniem, podanie dwóch argumentów uwzględniających zachętę do udziału w wydarzeniu; uwzględnionych pięć elementów dotyczących formy: kto ogłasza? dla kogo? o czym? kiedy się odbywa? gdzie się odbywa? 1 pkt – treść zgodna z poleceniem, podanie dwóch argumentów uwzględniających zachętę do udziału w wydarzeniu; uwzględnione cztery elementy dotyczące formy: kto ogłasza? ORAZ/ALBO dla kogo? ORAZ/ALBO o czym? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa? 0 pkt – treść niezgodna z poleceniem ALBO treść zgodna z poleceniem, ale uwzględnione

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
			tylko trzy elementy dotyczące formy: kto ogłasza? ORAZ/ALBO dla kogo? ORAZ/ALBO o czym? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa? LUB treść zgodna z poleceniem, podanie jednego argumentu uwzględniającego zachętę do udziału w wydarzeniu; uwzględnionych pięć elementów dotyczących formy: kto ogłasza? dla kogo? o czym? kiedy się odbywa? gdzie się odbywa? <u>Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna</u> 1 pkt – łącznie nie więcej niż dwa błędy (jęz., ort., int.) 0 pkt – łącznie trzy lub więcej błędów (jęz., ort., int.) UCZNIOWIE ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ <u>Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna</u> 1 pkt – łącznie nie więcej niż trzy błędy (jęz., ort., int.) 0 pkt – łącznie cztery lub więcej błędów (jęz., ort., int.)

Zadanie 22. (20 pkt)

Temat 1. – wypracowanie o charakterze twórczym (opowiadanie)

Napisz opowiadanie o twoim spotkaniu z Zośką, bohaterem Kamieni na szaniec, podczas którego dowiadujesz się, w jaki sposób wykorzystał on swoje zdolności przywódcze i organizacyjne. Wykaż się dobrą znajomością utworu Aleksandra Kamińskiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.

Kryteria oceniania wypracowania znajdują się na s. 120.

Temat 2. – wypracowanie o charakterze argumentacyjnym (rozprawka)

Czy bohaterowie utworów literackich mogą być autorytetami dla współczesnej młodzieży? Napisz rozprawkę, w której przedstawisz swoje stanowisko. W argumentacji odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.

Kryteria oceniania wypracowania znajdują się na s. 124.

Klucz punktowania

Arkusz V

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
1.	B	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi
2.	C	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
3.	A	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
4.	BC	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi
5.	Stanowisko, np.: Uważam, że geograf jako badacz powinien przemierzać świat. Argument 1., np.: Teoria i praktyka są równie ważne, a w pracy badacza powinny się łączyć. To, co zakłada badacz, powinno być sprawdzane w praktyce, tak aby móc potwierdzić albo odrzucić jego tezę. Argument 2., np.: Geograf przez to, że nie przemierzał świata, tak naprawdę nie miał dużej wiedzy, nie poszerzał swoich myślowych horyzontów. Nie potrafił odpowiedzieć na pytania stawiane przez Małego Księcia. Swoją postawą udowodnił, że w pracy geografa podróżowanie jest niezbędne.	2	2 pkt – odpowiedź zawierająca stanowisko oraz dwa argumenty z przykładami 1 pkt – odpowiedź zawierająca stanowisko oraz jeden argument z przykładem lub dwa argumenty z jednym przykładem, lub dwa przykłady w funkcji argumentacyjnej 0 pkt – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi
6.	FF	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi
7.	np.: Ebenezer Scrooge, bohater <i>Opowieści wigilijnej</i> Uzasadnienie, np.: Dla obydwu bohaterów najważniejsza jest chęć posiadania, obaj są materialistami.	2	2 pkt – odpowiedź zawierająca wyczerpującą, zgodną z poleceniem odwołania do postawy obu postaci 1 pkt – odpowiedź niepełna, skupiająca się na informacjach o postawie jednej postaci 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
8.	np. żmija – symbol śmierci róża – symbol miłości lis – symbol mądrości i przyjaźni	2	2 pkt – odpowiedź zawierająca dwa symbole pojawiające się na ilustracji i w lekturze 1 pkt – odpowiedź zawierająca jeden symbol pojawiający się na ilustracji i w lekturze 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
9.1.	<i>Pan Tadeusz</i> Adama Mickiewicza	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
9.2.	BD	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi
10.	FP	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi
11.	C	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
12.	np.: Perswazyjny charakter tekstu Harry’ego Aldera polega na tym, że zachęca on do ciągłego uczenia się, wykorzystywania każdej sytuacji do tego, by czegoś się uczyć, pokazując zalety zdobywania nowej wiedzy i umiejętności, nakłania czytelników do korzystania z nadarzających się okazji, by się uczyć. Jednym ze środków perswazyjnych jest stosowanie czasowników w 2. os. l. poj. trybu rozkazującego – czytelnik odbiera tekst jako kierowany właśnie do niego. Drugim środkiem są liczne pytania kierowane bezpośrednio do odbiorcy. Wywołują one refleksje i chęć zapewnienia, że jesteśmy w tej właśnie grupie, której zachowania są pochwalane, podkreślane jako właściwe, co kończy się stwierdzeniem, że jeśli tak postępujemy, to jesteśmy mistrzami – jest to odwołanie się do naszych uczuć i ambicji.	2	2 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne wyjaśnienie perswazyjnego charakteru tekstu oraz dwa przykłady środków perswazyjnych 1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne wyjaśnienie perswazyjnego charakteru tekstu oraz jeden przykład środka perswazyjnego 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna, lub brak odpowiedzi
13.1.	D	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
13.2.	AD	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi
13.3.	np.: Ze zdania wynika, że źródłem wiedzy może być każda sytuacja, w jakiej znajdziemy się w życiu, często przypadkowe okoliczności sprawiają, że czegoś się uczymy, tak naprawdę wszystko, czego w życiu doświadczamy, w czym uczestniczymy, co obserwujemy, jest źródłem wiedzy; najprostsze, zwyczajne, codzienne elementy naszego życia czegoś nas uczą, życie z nauką wzajemnie się przenikają. Fragment wiersza J. Tuwima: <i>Wiem ja bez ksiąg niemało I wiem co znaczy żyć.</i>	1	1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne wyjaśnienie poglądu wyrażonego w zdaniu oraz właściwy fragment wiersza 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
14.1.	B	1	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi
14.2.	Wychodząc poza rutynowe myślenie i pozbywając się nawyków, mamy skłonności do większej kreatywności.	1	1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne wypowiedzenie z imiesłowowymi równoważnikami zdania 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi
15.	np.: Serdecznie zapraszam Alicję Nowak na spotkanie z wybitnym naukowcem – wynalazcą. Odbędzie się ono 15 grudnia 2020 r. o godzinie 16.00 w Miejskim Domu Kultury w Kaliszu przy ul. Nowogrodzkiej 9. Podczas spotkania zostaną zaprezentowane wyniki ciekawych eksperymentów, a na zakończenie każdy uczestnik otrzyma najnowszą książkę badacza z jego autografem. Zachęcam do udziału. Dyrektor MDK w Kaliszu	3	<u>Treść i forma:</u> 2 pkt – treść zgodna z poleceniem, podanie dwóch argumentów uwzględniających zachętę do udziału w wydarzeniu; uwzględnionych pięć elementów dotyczących formy: kto zaprasza? kogo? na co? kiedy? gdzie? 1 pkt – treść zgodna z poleceniem, podanie dwóch argumentów uwzględniających zachętę do udziału w wydarzeniu; uwzględnione cztery elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo? ORAZ/ALBO na co? ORAZ/ALBO kiedy? ORAZ/ALBO gdzie? 0 pkt – treść niezgodna z poleceniem ALBO treść zgodna z poleceniem, ale uwzględnione tylko trzy elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo? ORAZ/ALBO na co? ORAZ/ALBO kiedy? ORAZ/ALBO gdzie? LUB treść zgodna z poleceniem, podanie jednego argumentu uwzględniającego zachętę do udziału w wydarzeniu; uwzględnionych pięć elementów dotyczących formy: kto zaprasza? kogo? na co? kiedy? gdzie? <u>Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna</u> 1 pkt – łącznie nie więcej niż dwa błędy (jęz., ort., int.) 0 pkt – łącznie trzy lub więcej błędów (jęz., ort., int.) UCZNIOWIE ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ <u>Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna</u> 1 pkt – łącznie nie więcej niż trzy błędy (jęz., ort., int.) 0 pkt – łącznie cztery lub więcej błędów (jęz., ort., int.)

Zadanie 16. (20 pkt)

Temat 1. Wypracowanie o charakterze twórczym – opowiadanie

Napisz opowiadanie o twoim spotkaniu z wybranym bohaterem z lektury obowiązkowej, podczas którego dowiesz się o jego świecie i zasadach nim rządzących. Wykaż się dobrą znajomością lektury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.

Temat 2. Wypracowanie o charakterze argumentacyjnym – rozprawka

Czy to, czego człowiek się nauczy, może wpłynąć na zmianę jego życia? Napisz rozprawkę, w której przedstawisz swoje stanowisko. W argumentacji odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.

Kryteria oceniania wypracowania

Opowiadanie

1. Realizacja tematu wypowiedzi	
Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy: – wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu; – w wypowiedzi zostały ujęte wszystkie kluczowe elementy tematu, np. czy uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do lektury wskazanej w poleceniu; – wypowiedź jest w całości na temat.	2 pkt – forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu – wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione – wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu 1 pkt – forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu – nieuwzględniony jeden element polecenia (inny niż forma) ORAZ/LUB – w pracy występują fragmenty nie dotyczące problemu wskazanego w poleceniu 0 pkt – forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu ALBO – nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma) Uwaga: jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt w kryterium Realizacja tematu wypowiedzi, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.
2. Elementy twórcze	
Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy: – narracja w opowiadaniu jest konsekwentnie prowadzona; – wydarzenia są logicznie ułożone; – fabuła jest urozmaicona, np. czy zawiera elementy typowe dla opowiadania, takie jak zwroty akcji, dialog, puenta; – lektura wskazana w poleceniu została wykorzystana pobieżnie, czy w sposób ciekawy i twórczy.	5 pkt – funkcjonalna narracja – logiczny układ zdarzeń – urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej sześciu spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja – twórcze wykorzystanie treści lektury 4 pkt – praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt 3 pkt – funkcjonalna narracja – logiczny układ zdarzeń – prosta fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej czterech spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja 2 pkt – praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt 1 pkt – narracja częściowo funkcjonalna – dopuszczalne usterki w logicznym układzie zdarzeń – prosta fabuła 0 pkt – praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt

3. Kompetencje literackie i kulturowe	
Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy: – uczeń wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (a także innych tekstów – jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze; – uczeń, pisząc np. o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, np. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma.	2 pkt – funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga) – poprawność rzeczowa 1 pkt – funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga) ALBO częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga) ALBO częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga) – dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe 0 pkt – praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt
4. Kompozycja tekstu	
Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy: – kompozycja wypowiedzi jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, np. czy rozprawka zawiera wstęp, rozwinięcie i zakończenie, a list – zwrot do adresata, wstęp, rozwinięcie, zakończenie i zwrot pożegnalny; – wypowiedź jest spójna, tzn. czy jest napisana w taki sposób, że łatwo się ją czyta dzięki np. jasnym powiązaniom wewnątrz zdań oraz między zdaniami i akapitami tekstu; – wypowiedź jest logiczna, tzn. czy jest zbiorem uporządkowanych myśli; – wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.	2 pkt – kompozycja zgodna z formą wypowiedzi – graficznie wyodrębnione akapity – dopuszczalna 1 usterka w zakresie: spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity 1 pkt – kompozycja zgodna z formą wypowiedzi – graficznie wyodrębnione akapity – dopuszczalne łącznie 2–3 usterki w zakresie: spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi 0 pkt – praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt
5. Styl	
Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy: – styl wypowiedzi jest odpowiedni do jej treści i formy, tzn. np. czy uczeń nie napisał rozprawki, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej; – styl wypowiedzi jest jednolity, tzn. czy uczeń konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy).	2 pkt – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi – jednolity 1 pkt – sporadyczne usterki w odpowiedniości ORAZ/ LUB jednolitości stylu 0 pkt – praca nie spełnia wymagań określonych na 1 pkt

6. Język	
Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in.: – czy uczeń poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych; – czy środki językowe, których użył uczeń, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu. W ocenie egzaminator uwzględni również liczbę wszystkich błędów językowych, które uczeń popełnił w wypowiedzi. Oceniając język wypowiedzi, egzaminator najpierw oceni zakres użytych środków językowych¹, a następnie – ich poprawność². Ostateczną liczbę punktów ustali na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.	Zasady przyznawania punktów w kryterium <i>Język</i> znajdują się w poniższej tabeli.

¹ Zakres środków	² Poprawność środków	Nie więcej niż 2 błędy językowe	3–4 błędy językowe	5–6 błędów językowych	7–9 błędów językowych	10 lub więcej błędów językowych
Szeroki zakres środków językowych, tzn.: – zróżnicowana składnia – zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu.		4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
Zadowalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu.		3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu.		2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo za wypowiedź, w której uczeń użył zadowalającego zakresu środków językowych i popełnił 4 błędy językowe, egzaminator przyzna 2 pkt w tym kryterium.

7. Ortografia	
Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator uwzględni liczbę błędów ortograficznych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.	2 pkt – nie więcej niż 1 błąd ortograficzny 1 pkt – 2–3 błędy ortograficzne 0 pkt – 4 lub więcej błędów ortograficznych UCZNIOWIE ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ 2 pkt – nie więcej niż 3 błędy ortograficzne 1 pkt – 4–6 błędów ortograficznych 0 pkt – 7 lub więcej błędów ortograficznych

8. Interpunkcja	
Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator uwzględni liczbę błędów interpunkcyjnych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.	1 pkt – nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych 0 pkt – 6 lub więcej błędów interpunkcyjnych UCZNIOWIE ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ 1 pkt – nie więcej niż 7 błędów interpunkcyjnych 0 pkt – 8 lub więcej błędów interpunkcyjnych

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

Za błędy ortograficzne w przypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się uznaje się:

– błędy w zapisie wyrazów z *u-ó, ż-rz, h-ch*

– łamanie zasady pisania wielką literą na początku zdania

Do błędów graficznych w pracach uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się zalicza się:

– dodawanie, opuszczanie, przestawianie liter, sylab lub całych wyrazów

– mylenie liter

– o podobnym kształcie (*a-o, l-l-t, n-r, m-n, u-w, e-ę, a-q, i-j, u-y*)

– dużych i małych (z wyjątkiem początku zdania)

– rzadziej używanych (*h-H, f-F, L-F*)

– odpowiedników głosek zbliżonych fonetycznie (*b-p, d-t, w-f, g-k, dz-c, sz-s, i-y, ę-em-en, q-om-on, ś-ż, ć-dź*)

– różniących się w położeniu w stosunku do osi pionowej (*p-b, d-b*) lub poziomej (*m-w, n-u, b-p, d-g, p-g*)

– ominięcie drobnych elementów graficznych, w tym

– oznaczania miękkości nad literami

– kropkę (*dż, ż, i, j*)

– „ogonków” przy literach *q* lub *ę* i kreski (wężyka) przy literach *ó, t* lub *l*

– błędy dotyczące podziału wyrazu

– utratę dźwięczności (*kóska* zamiast *kózka*, *proźba* zamiast *prośba*)

– błędy wynikające ze schematycznego stosowania zasad ortografii, np. *startóje*, bo *startować*.

Uwagi dodatkowe

1. Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, egzaminator oceni ją na 0 pkt.

2. Jeżeli w wypowiedzi uczeń w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź egzaminator przyzna 0 pkt.

3. Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, egzaminator oceni ją na 0 pkt.

4. Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym internetowego, lub jest przepisana od innego ucznia, wówczas egzamin z języka polskiego, w przypadku takiego ucznia, zostanie unieważniony.

5. Jeżeli wypowiedź zawiera 180 słów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: realizacji tematu wypowiedzi, elementów twórczych/elementów retorycznych oraz kompetencji literackich i kulturowych. W pozostałych kryteriach egzaminator przyzna 0 pkt.

6. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. uczeń napisał tylko wstęp), egzaminator przyzna 0 pkt w każdym kryterium.

7. W ocenie poprawności językowej nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych w wypowiedziach uczniów, którym przyznano takie dostosowanie warunków przeprowadzenia egzaminu, zgodnie z *Komunikatem dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty* w danym roku szkolnym.

8. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

Rozprawka

1. Realizacja tematu wypowiedzi	
Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy: – wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu; – w wypowiedzi zostały ujęte wszystkie kluczowe elementy tematu, np. czy uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do lektury wskazanej w poleceniu; – wypowiedź jest w całości na temat.	2 pkt – forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu – wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione – wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu 1 pkt – forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu – nieuwzględniony jeden element polecenia (inny niż forma) ORAZ/LUB – w pracy występują fragmenty nie dotyczące problemu wskazanego w poleceniu 0 pkt – forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu ALBO – nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma) Uwaga: jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt w kryterium Realizacja tematu wypowiedzi, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.
2. Elementy retoryczne	
Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy: – argumentacja w pracy jest wnikliwa; – argumenty są poparte właściwymi przykładami; – argumenty są przedstawione w sposób uporządkowany, np. są przedstawione od najbardziej do najmniej ważnego albo są zapisane w porządku argument – kontrargument.	5 pkt – pogłębiona argumentacja – argumenty odwołujące się np. do faktów, logiki, emocji, zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB – wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej – argumenty/przykłady uporządkowane, np. zhierarchizowane 4 pkt – praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt 3 pkt – powierzchowna argumentacja; w wypowiedzi brak wnikliwości – niektóre argumenty zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB – wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej – argumenty/przykłady częściowo uporządkowane 2 pkt – praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt 1 pkt – podjęta próba argumentowania – ograniczenie do wyliczenia powierzchownie omówionych przykładów, powiązanych z problemem określonym w temacie 0 pkt – praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt
3. Kompetencje literackie i kulturowe	
Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy: – uczeń wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (a także innych tekstów – jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze;	2 pkt – funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga) – poprawność rzeczowa 1 pkt – funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga)

– uczeń, pisząc np. o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, np. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma.	ALBO częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga) ALBO częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga) – dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe 0 pkt – praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt
4. Kompozycja tekstu	
Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy: – kompozycja wypowiedzi jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, np. czy rozprawka zawiera wstęp, rozwinięcie i zakończenie, a list – zwrot do adresata, wstęp, rozwinięcie, zakończenie i zwrot pożegnalny; – wypowiedź jest spójna, tzn. czy jest napisana w taki sposób, że łatwo się ją czyta dzięki np. jasnym powiązaniom wewnątrz zdań oraz między zdaniami i akapitami tekstu; – wypowiedź jest logiczna, tzn. czy jest zbiorem uporządkowanych myśli; – wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.	2 pkt – kompozycja zgodna z formą wypowiedzi – graficznie wyodrębnione akapity – dopuszczalna 1 usterka w zakresie: spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity 1 pkt – kompozycja zgodna z formą wypowiedzi – graficznie wyodrębnione akapity – dopuszczalne łącznie 2–3 usterki w zakresie: spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi 0 pkt – praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt
5. Styl	
Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy: – styl wypowiedzi jest odpowiedni do jej treści i formy, tzn. np. czy uczeń nie napisał rozprawki, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej; – styl wypowiedzi jest jednolity, tzn. czy uczeń konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy).	2 pkt – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi – jednolity 1 pkt – sporadyczne usterki w odpowiedniości ORAZ/ LUB jednolitości stylu 0 pkt – praca nie spełnia wymagań określonych na 1 pkt
6. Język	
Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in.: – czy uczeń poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych;	Zasady przyznawania punktów w kryterium <i>język</i> znajdują się w poniższej tabeli.

– czy środki językowe, których użył uczeń, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu. W ocenie egzaminator uwzględni również liczbę wszystkich błędów językowych, które uczeń popełnił w wypowiedzi. Oceniając język wypowiedzi, egzaminator najpierw oceni zakres użytych środków językowych¹, a następnie – ich poprawność². Ostateczną liczbę punktów ustali na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.	
---	--

¹ Zakres środków	² Poprawność środków	Nie więcej niż 2 błędy językowe	3–4 błędy językowe	5–6 błędów językowych	7–9 błędów językowych	10 lub więcej błędów językowych
Szeroki zakres środków językowych, tzn.: – zróżnicowana składnia – zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu.		4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
Zadawalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu.		3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu.		2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo za wypowiedź, w której uczeń użył zadowalającego zakresu środków językowych i popełnił 4 błędy językowe, egzaminator przyzna 2 pkt w tym kryterium.

7. Ortografia	
Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator uwzględni liczbę błędów ortograficznych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.	2 pkt – nie więcej niż 1 błąd ortograficzny 1 pkt – 2–3 błędy ortograficzne 0 pkt – 4 lub więcej błędów ortograficznych UCZNIOWIE ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ 2 pkt – nie więcej niż 3 błędy ortograficzne 1 pkt – 4–6 błędów ortograficznych 0 pkt – 7 lub więcej błędów ortograficznych
8. Interpunkcja	
Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, egzaminator uwzględni liczbę błędów interpunkcyjnych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.	1 pkt – nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych 0 pkt – 6 lub więcej błędów interpunkcyjnych UCZNIOWIE ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ 1 pkt – nie więcej niż 7 błędów interpunkcyjnych 0 pkt – 8 lub więcej błędów interpunkcyjnych

Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

Za błędy ortograficzne w przypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się uznaje się:

– błędy w zapisie wyrazów z *u-ó, ż-rz, h-ch*

– łamanie zasady pisania wielką literą na początku zdania

Do błędów graficznych w pracach uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się zalicza się:

– dodawanie, opuszczanie, przestawianie liter, sylab lub całych wyrazów

– mylenie liter

– o podobnym kształcie (*a-o, l-t, n-r, m-n, u-w, e-ę, a-q, i-j, u-y*)

– dużych i małych (z wyjątkiem początku zdania)

– rzadziej używanych (*h-H, f-F, L-F*)

– odpowiedników głosek zbliżonych fonetycznie (*b-p, d-t, w-f, g-k, dz-c, sz-s, i-y, ę-em-en, q-om-on, ś-ż, ć-dź*)

– różniących się w położeniu w stosunku do osi pionowej (*p-b, d-b*) lub poziomej (*m-w, n-u, b-p, d-g, p-g*)

– ominięcie drobnych elementów graficznych, w tym

– oznaczania miękkości nad literami

– kropek (*dż, ż, i, j*)

– „ogonków” przy literach *q* lub *ę* i kreski (wężyka) przy literach *ó, t* lub *l*

– błędy dotyczące podziału wyrazu

– utratę dźwięczności (*kóska* zamiast *kózka*, *proźba* zamiast *prośba*)

– błędy wynikające ze schematycznego stosowania zasad ortografii, np. *startóje*, bo *startować*.

Uwagi dodatkowe

1. Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, egzaminator oceni ją na 0 pkt.

2. Jeżeli w wypowiedzi uczeń w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź egzaminator przyzna 0 pkt.

3. Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, egzaminator oceni ją na 0 pkt.

4. Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym internetowego, lub jest przepisana od innego ucznia, wówczas egzamin z języka polskiego, w przypadku takiego ucznia, zostanie unieważniony.

5. Jeżeli wypowiedź zawiera 180 słów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: realizacji tematu wypowiedzi, elementów twórczych/elementów retorycznych oraz kompetencji literackich i kulturowych. W pozostałych kryteriach egzaminator przyzna 0 pkt.

6. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. uczeń napisał tylko wstęp), egzaminator przyzna 0 pkt w każdym kryterium.

7. W ocenie poprawności językowej nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych w wypowiedziach uczniów, którym przyznano takie dostosowanie warunków przeprowadzenia egzaminu, zgodnie z *Komunikatem dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty w danym roku szkolnym*.

8. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.